

vetítése, adása, vetítése, előadás, s Fillo- vola- és ionescu szonáta. Hírek

amofon. olvasás. 5. 13.05 Pontos k. 17.15 k. 17.45 irtokos "Elő- nények. "cse- ertetése n. 21.25 ójárás- Jazz.

etítése, adása, etítése, előadás, inóból, zene. Majd:

amofon. olvasás. 5. 13.05 s. 14.30 enekar. 5 Pon- Szalon- légal- z igaz- Opera- nek. 22 3 13.06

ek

kető laká- Ora-

ellék- kiadó vldova

zon- oba, nag- tiszt- riadó. Aurél

e

hold) ával. talba e ké-

cipőt ke- olló" adea, 12.

szben laszt isebb adó-

bel/ leg- uhák onjáb- bást Bul- 44

MAGYARI

* 4 lei

Taxa postală plătită și aprobată de Dir. Gen. PT

ROMANIA

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő: dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP VI. évfolyam, 19 (1461) szám * Vasárnap, 1937 január 24

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

A szenátus tárgyalása a rendelettvörvények utólagos jóváhagyásáról

Gyárfás Elemér magyarpárti szenátor megállapította, hogy a kormány túlment a kapott fölhatalmazáson. — Kifogásolta, hogy a közoktatásügyi miniszterium kettéválasztásáról is rendeleti úton intézkedtek. — Birálta a cenzurát és ostromállapotot

Bucuresti. Saját tud. Dr Gyárfás Elemér a szenátus péntek délutáni ülésén a következő beszédet mondotta a parlamenti szünet alatt kiadott rendeletek ratifikálására vonatkozó javaslathoz:

— Tökéletesen egyetértek mindazokkal, akik e helyről előttem oly súlyosan kifogásolták a rendeletekkel való kormányzás rendszerét, mely alássa a parlamentárizmust. A parlamenti rendszer mellett a törvényeknek a parlamentben kell megszületniök, alapos megfontolások után s ezzel teljesen összeférhetetlen, hogy egy tömegben s egyetlen szavazással elfogadjunk 46, már kiadott rendeletet, melyek vasok kötetet tesznek ki, többszáz lapra terjednek és több ezer szakaszból állanak, amelyeket senki sem tanulmányozott.

— A kormány arra kapott a tavasszal felhatalmazást, hogy a szünet alatt rendeletekkel szabályozza a költségvetés egyensúlyát s az állami igazgatás egyszerűsítését célzó kérdéseket. En is megállapítom, egyetértésben az előttem szólókkal, hogy egész sorozat olyan intézkedés van előtünk, amelyek semmiféle összefüggésben sincsenk sem az állami igazgatás egyszerűsítésével, sem a költségvetés egyensúlyával. Még sajnálatosabb, hogy a rendeletek nagyrészt 1936 október 15 után adták ki, vagyis a parlament összeülése előtt alkotmányos határideje után. Ha a kormány ekkor időben szabályozni való kérdései voltak, akkor teljesen indokolatlan volt a parlament megnyitására elhalasztása. Ezek a rendelet-törvények

nem voltak a törvényelőkészítő tanács előtt, nem tárgyalták le ezeket a parlamenti bizottságok, s ha bármilyen szerkesztési vagy nyomdahiba csúszott ezekbe, nincs mód ennek kijavítására.

— Mindenben osztom az előttem szóló Gafencu szenátor véleményét, hogy a rendeletekkel való kormányzásnak ez a rendszere szoros kapcsolatban van a cenzurával és ostromállapottal, melyre vonatkozólag már ismételtén emondtam véleményemet. Most csak egy példát mondom el. A cenzurára jellemző az alábbi eset: újév alkalmából több lap kért tőlem vezető cikket. Megirtam és elküldtem ugyanazt az újévi cikket Clujra, Aradra, Timisoarára, és Oradeára. A cikk szövegét bármikor letezem a szenátus asztalára, senki se találhat miféle szempontból. Ezt a cikket a clujji lap miféle szempontból. Ezt a cikket a clujji lap leközölhette egész terjedelmében, az aradi cenzor kiltörölte a cikk egyharmadát, a timisoarai a felét, az oradeai pedig még a címet sem engedte lenyomatni. Láthatják ebből, hogy június, ha a közvélemény megnyilatkozását s olyan cikkek közlését is, melyeket a parlament egy régi tagja saját neve alatt ír, aki tudatában van a ránevezendő nagy felelősségnek, olyan emberekre bizzuk, akik — hogy ne használjunk erősebb kifejezést. — ennyire el- lérden vélekednek arról, hogy mi veszélyeztet- iz állam biztonságát.

— Az ostromállapotot illetően is le kell szögeznem e helyről a helyzet rosszabbodását. Fájdalmas eseteink vannak, hogy 4—5 tagból álló egyháztanácsok sem ülhetnek össze s az egyházi dalkörök működését is akadályozzák. Így Sanpaul, farnavamegyeyei községben az egyházi dalkörnek prefektusi engedélyre volt az énekpróbákra. Mikor azonban összegyűltek, a csendőrőrmester széttepte a prefektus engedélyt és kijelentette, hogy itt 8 parancsol, nem a prefektus.

ÚJ ADÓ BEHOZATALA ÉS KORMANYSZERVEZETI VÁLTOZTATÁS RENDELET UTJÁN.

— Nem akarom — mondotta Gyárfás, — egyenkint elemezni a 46 rendeletet, amelyeket en-bloc fogadtat el a kormány a parlamenttel, de a jelenlevő igazságügyminiszterre való tekintettel, el kell mondanom, hogy súlyosan helytelenitem az igazságügyi bélyegek behozatalára vonatkozó, mely új közvetlen adót létesít. Eddig háromféle bélyeget kellett leróni: okmány, repülő és ügyvédbélyeget. Most ehhez egy negyedik járul, mely nézelem szerint alkotmányellenes és a parlament költségvetési jogát is sérti, mert költségvetésen kívüli jövedelmet biztosít az igazságügyminiszternek, ami beletűközik az alkotmányos elvekbe.

— Szerettem volna bővebben foglalkozni a közoktatási minisztérium átszervezésére vonatkozó rendelettel is, amelyről sok mondanivalóm lenne. Egyelőre megállapítom, hogy ámbár a Maniu-féle törvény a közoktatásba a vallásügyet is beolvastotta, — amit már akkor helytelenitem, — most ebből az új szervezetből a vallásügyek hiányzanak. Tehát olyan fontos kérdés is, mint a közoktatás és a vallás- ügy szétválasztása, rendeletekkel eszközöltetett.

— Anghelescu: Erre nézve külön törvényt fognak benyújtani. Gyárfás: Az intézkedéssel érdemben egyetértek. De azt hiszem, ennek kellett volna előbb jönnie s csak azután lehetett volna átszervezni új alapon a közoktatásügyi minisztériumot, melyhez a tételes törvény szerint ma is hozzátartoznak még a vallásügyek is. E néhány példával kívántam alátámasztani azt az álláspontomat, melynél fogva egészében helytelenítjük azt a rendszert s az ennek alapján beterjesztett javaslatot nem szavazhatom meg.

Bucuresti. Saját tud. Victor Badulescu külügyi alminiszter pénteken reggel hazaérkezett Prágából, ahol befejezte az ottani külügyi és hadügyi vezetőségekkel folytatott megbeszéléseit. Szombaton tesz jelentést az eredményekről Tatarescunak.

A képviselőházban Plessia többségi képviselő napirend előtt megkérdezte a külügyminisztert hogy vajjon a jugoszláv—bulgár egyezmény összeegyeztethető-e a szerződéssekkel, amelyek Romániát a kisanant államaiával összekötik? Vajjon ez az egyezmény nem gyöngíti-e a tagállamokkal való barátsági viszonyt s nem teremt-e aggasztó helyzetet bizonyos körülmények között az ország déli határán?

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Az egyházi tulajdonjog vitába vonása

Ilyen című mult vasárnapi vezércikkünkre az alábbi hozzászólást kaptuk, melynek értékes megállapításai a kérdés további megvilágítására alkalmasak lehetnek.

Igen helyénvalónak látom a Magyar Lapok mult vasárnapi vezércikkének arra vonatkozó felszólítását, hogy a Katolikus Akciók- kelében jogászokból és történészekből bizottság alakuljon, mely felvilágosító működést fejtsen ki egyházi szervezeteink és egyházi vagyonjogaink védelmére. Az a tanulmány, amit a „Buletinul Juridic“ című folyóiratban Olteanu Sándor a mi szerzetesrendjeink összes életjogának a kétségbevonására kiadott, szintén sarkaló ok lehet, hogy hasonló felfogásokkal szemben a helyes vélemény kiképződését elősegítsük. De általában is szükséges, hogy közönségünkben több tájékozottság és öntudatosság legyen a maga lelkéhez forrott intézményeknek a világi jog tekintetében való állása felől.

Addig is, míg az a nagyon szükséges bizottság létrejöhetne, jónak látnám, ha egyes szakembereink minden vitássá tett ügyünkben megszólalnának. Ebből az okból kötelességemnek érzem, hogy a magam szerény tudásával én is rendelkezésre álljak, mikor az alábbi néhány észrevételt teszem.

Az említett Olteanu-féle tanulmány azt állítja, hogy a magyar jog szerint a szerzetesrendek nem bírtak jogi személyiséggel. Elég ezzel szemben utalni Plopu György egykori budapesti kuriai bíróra, kit a romániai egész jogásztársadalom elismer a volt és a jelenlegi jogrendszerek közötti átmenet és folytonosság szakértőjének. Ő az, aki a „Parti alese din dreptul privat ungar“ című művének I. kötetében a 76. lapon a jogi személyek között a 7. pontban felsorolja a szerzetesrendeket s ezt írja: (jogi személyek) „Capitulurile si conventele greco-catolice si romano-catolice, precum si ordinele calugarasti reprezentate prin prepozit, respectiv episcopul diecezan.“

A régi magyar törvények szerint jogi személyiséggel bírtak a „befogadott“ szerzetesrendek. De az 1715. évi LXXI. t.-cikkely különbséget tesz fekvő jóságot bírtokolható szerzetesrendek s ily joggal nem bíró szerzetesrendek között. Voltak az 1729. évi L. t.-c. szerint befogadott szerzetes szavazat és ülés joga nélkül. De a premonstreiekre megállapítja az 1715. évi LXXIII. t.-c., hogy ezek teljes joggal bírnak. Így szól ez a t.-c.: „Minthogy a császári és királyi legdicőségesebb és diadalmas fegyverekkel a törökök torkából kiragadott ebben az apostoli országban a premonstre szabályozott kanonokok legvirágzóbb szent rendje a régi állapotba visszatérés jogáa az ország és saját rendje nagymérvű gyarapodására, újra meggyökeresedni kezdett: ezért tisztelendő Walter Vincének, jelenlegi luci apátnak s várhadhegyi Szent István prépostjának, mint a mondott Magyarországon rendje örökös helynökének, tényleges bírtokosának, valamint a közhelynöki tisztben s a mondott prépostságban törvényes utódainak, a főpap, báró és mágnás urak közt ülést és szavazatot adnak és engednek.“

A régi magyar törvények nem engedték meg azt, hogy egyházi vagyion az államra háramolják vissza valaha is. Hivatkozom itt az 1790—91. évi XXVI. t.-c. 10. §-ára. Ezt álla-

pítja meg az 1883. évi XXX. t.-c. is, mely így szól a 48. § utolsó bekezdésében: „Véglegesen bezártni rendelt iskola vagyonáról ugyanazon felekezeti közoktatási céljaira az illető felekezeti főhatóság rendelkezik.”

Olteanu előszeretettel hivatkozik II. József egyházellenes rendeleteire, mint precedensekre. Amde II. József elvette ugyan az eltörölt szerzetek vagyonát, de még ő se tette azt, hogy állami célra fordítsa. Ellenben ő is tartotta magát az elhagyott templomi és monostori javakról szóló 1548. XII. törvényekhez, mely azt rendelté, hogy minden ilyen vagyon jövedelme katolikus célokra fordítandó. Ehhez képest még II. József is úgy rendelkezett, hogy az eltörölt szerzetek összes vagyonát lelkeszségek alapítására és jobb javalmazására fordíttassék. II. József halála után különben vissza kellett adni a vagyont a visszaállított szerzetesrendeknek, így a premonstreteknek is. Ugyanis II. József nem volt alkotmányos, megkoronázott magyar király s így jogi szempontból az ő intézkedéseit csak annyiban lehet számbavenni, amennyiben azokat az utána következő alkotmányos uralkodók elfogadták.

Olteanu azt hiszi, hogy a szerinte jogi szemléiségekkel nem bíró szerzetek vagyonát kizigazítás címén egyszerűen át lehet írni az államra a telekkönyvi rendtartás 168. §-a alapján. Ez teljes félreismerése ennek a §-nak. Ez csak azt engedi meg, hogy előforduló íráshibákat, vagy más fontos hibákat javíthat ki a telekkönyvi hatóság, de a saját végzésének megváltoztatására a telekkönyvi hatóság perenkívüli eljárással nem jogosult.

Dr. PAPP KÁROLY.

Lemondott a japán kormány

Tokióból jelentik: A japán kormány szombaton délelőtt rendkívüli minisztertanácsot elhatározta, hogy lemond.

Hirota miniszterelnök azonnal megjelent a mikádónál és benyújtotta a kormány lemondását.

Londonból jelentik: Tokióból érkezett legújabb jelentések szerint a japán belpolitikai válság mindjobban kiéleződik. A császár ragaszkodik a mostani kormányhoz, míg a par-

Hüléses betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togat-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togat nagymértékben hügyesavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togat-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Vita a képviselőházban

(Tudósításunk folytatása az első oldalról).

A képviselőház folytatta tegnap a vitát Caranfil lemondásáról. A két interpelláló Madgearu és Junian azonban nem sok újat mondott az ügy megvilágítására.

Madgearu beszédében Tatarescunak csütörtökön elhangzott állításából indult ki. Ezek szerint a múlt év októberében egy baráti ország képviselője ajánlatot tett a kormánynak, használt hadianyag beszerzésére. Mi érdeke lehetett Mexikónak, hogy pont Bucurestiben vásároljon ócska hadianyagot? Ugyanez volt egyébként Angheliescu hadügyminiszter felfogása is az ügyben.

Ezután kimutatta, hogy a miniszterelnök jóváhagyását adta a tárgyalások megkezdésére, ami, szerinte, komolyan kifogásolható, mert — mondta — néha szükséges lehet ócska és használt hadianyag eladása, de figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy Európában háború van s a kormányelnöknek gondolnia kellett volna arra, hogy Spanyolországban lehetnek titkos csapatnői hadianyag beszerzésére. Mi érdeke lehetett Mexikónak, hogy pont Bucurestiben vásároljon ócska hadianyagot? Ugyanez volt egyébként Angheliescu hadügyminiszter felfogása is az ügyben.

Igaz — folytatta Madgearu — Tatarescu később rendeletet adott a tárgyalások beszüntetésére.

Madgearu ezután ismertette az esemé-

nyek további fejleményeit is. Dormann, annak ellenére, hogy a tárgyalások november végén megszakadtak, december 14-én ismét megjelent az országban. Magával hozott egy belga ügyvédet is, a szerződés megkötésére, nyilván azért, mert az remélte, hogy az ellenállást sikerül megtörnie. De az ügy mégis odázódott. Dormann ideges lett s megakartá kísérletet, hogy Jugoszláviában is tegyen hasonló ajánlatot. De a baneasai repterén a sziguranta feltartóztatta és akkor kerültek a hatóság kezére azok az iratok, amelyek között üzletszerzési jutalékok ajánló levelek is szerepelnek.

Az ügy további fejleménye az volt, hogy az ügyet átterítették a hadbírószághoz, amely lefolytatja az eljárást s nem találta úgy, hogy bárki ellen is lehessen vádat emelni. Az ügyből Madgearu azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy Caranfil korrektilt járt el a tárgyalások során s az az atmoszféra, amit ő türhettelennek érzett, másra kell, hogy vonatkozzék.

Junian szerint az ügynek politikai és erkölcsi szempontjai vannak. Lehet, hogy Caranfil politikai hibát követett el a tárgyalások során, de akkor honnan veszi a kormány az erkölcsi alapot ahhoz, hogy megmaradjon a helyén, hiszen a kormány több más tagja is részes a tárgyalások megindításában és folytatásában.

Tatarescu miniszterelnök válaszában még egyszer apróra ismertette az ügyet.

Ilyen ajánlatokat — mondotta — gyakran tesznek a légügyi miniszteriumnak s azért a kormány ezeknek nem is szentel különösebb figyelmet. Mihelyt azonban megtudta, hogy a kérdéses repülőgépek vásárlása Spanyolország számára is történhetik, azonnal megtiltotta a tárgyalások folytatását, nehogy Románia megszegje nemzetközi kötelezettségét.

Önagyság és az inggallér

Írta: Gergely István

Copyright by Publicitas Press Service and Magyar Lapok

Alig tudok dolgozni hivatalomban, annyira izgat a vízió, mint készül most otthon a tűzhelyen kedvenc falatom, a pecsenyék hamupipőkéje, a felsál, szinte hallom a kaproskáposzta szortyogását a barna angol főzőedényben. Raffinált ember vagyok, tehát kedvelem a naivitást emberben, irodalomban, művészetben, ételben egyaránt... Szilveszter óta ma kapom az első emberséges ebédet. Imhol az előzmények.

Amikor a Szilveszter-napi vendégségből hazatérünk, önagysága ekként kívánt jóéjszakát:

— Maga hizásnak ereszkedik, Mókusom. Elnéztem ma este, mint feszül a szmoking nadrágja, pedig bő volt övben és reszkettem, minden pillanatban lepattanhattak volna magáról a mellénygombok. Nem baj, egy kis diéta segíteni fog.

Másnap reggelire — kóvér, pillés-kávé, sonka és vajás zsemlye helyett — keserű, üres teát tettem elém egy fél darab kétszersülttel. Kétségbeesve szabadkoztam:

— Hova gondol, asszonykám?... Még cigarettáznai sem lehet ezután a löty után... — mire hízlegésre fogta a dolgot:

— Nem akarom, hogy az én fúrge mókusomból lomha medve legyen. Még hogy halljam a bridzspartinál: — Pocakosodik az urad, te! Szeretem hallani, hogy szép emberpár vagyunk. Órizzuk meg a tisztá vonalat...

Az én asszonykám nagyon szép, jól tudja, hogy szép, hiu magára is, hiu még az urára is. Balsejtelmekkel telve ballagtam a napi robotba. Amugy mellékesen kérdeztem titkáromtól:

— Mondd csak, elhiztam, igaz?

— Hova gondol méltóságod. — szörnyülködött erőltetett hitetlenkedéssel a fiú — karcsu, mint egy hadnagy... mint egy hadapród...

igazán hadapród... méltóságod.

— Stréber! — gondoltam. A fitosorru gépirókisszonytól ravaszabul megfogalmazott kérdéssel akartam megtudni az igazságot:

— Hála Istennek, hizom... Igaz?... Észre venni?

— Oh, csak a pocakos férfi az igazi férfi — lelkesült a kis ravasz, — valamire való nőnek csak a kövéres ember tetszik. És milyen jól áll méltóságodnak ezt a helyes kis pocakosság.

Nagy kíváncsian ültem az ebédhez. Számomra: forró vízzel leöntött spenót, egész kétszersülttel és két darab főt krumpli. Asszonykám pedig leplezetlen gyönyörűséggel ment neki a stajer poulard-nak.

— Nem gondolja édes, hogy az a diszharmonia a két fogás között némileg kinosan érinthet engem. Nem érzi gyöngédtelességnek, hogy itt eszi előttem az illatos sült szárnyast, míg én...

— Nem értelek, mókus, te drága — amikor le akar fegyverezni, tegez, tudja, hogy a „te” szócska az ő szájából ellenállhatatlan, — tegyük fel, nekem kellene fogyókúrát tartanom, ami nem eshetik meg ugyan, mert olyan anyagból vagyok, ehetem akármennyit, akármít, de tegyük fel... nem ennél te a sült csirkéből? — és álmélkodva nézett rám két babaszemével. — Mit tennél, mondd!

— Veled legelnék, veled együtt, spenótot, káposztát, répát, hogy a sült csirke láttára ne fogjon el kínzó, meddő étvágy.

Ebéd közben önagysága számára csomagot hoztak a könyvkereskedésből. Néhány színes füzet, ilyen címeikkel: Az elhízottság veszedelméi lélektani szempontból. — Zsír, cukor és keményítő tartalmu ételektől óvakodjunk! — Étrend és receptek fogyókúra számára — stb. Tehát szakszerű és tudományos előkészületek, szabályrendeletek, tanulmányok az én lekoplaltatásom céljából.

— Holnap tejsaport tart — hangzott a vigasz a legközelebbi jövőről.

Másnap délelőtt borjupörköltet és turós-

csuszát hoztattam a hivatalba. Csakhogy... Igen, csakhogy! Férfinek születtem, százszázalékos férfinak. Egy asszony, egy konyha kerek a világon! Szemem sincsen más asszonyra, inyem sincsen idegen falatra. Oh, a mi konyhánk! Szakácsnők jönnek, szakácsnők mennek, fehérkötényes asszonykám csak rendelkezik, de hogy-hogynem, mindig ugyanaz marad az ize, a formája mindennek, ami asztalunkra kerül és önagysága is szeret enni, tud is enni, egy fiatal vadász fogacskáival áll neki az ételnek, igaza van, fogyaszthat akármennyit, akármít, megőrzi az álsóványáság tisztá vonalát. Eszik jókedvűen, elfogulatlanul, bőven — hála a jó Istennek, mert bajok vannak többnyire az olyan nővel, aki unottan piszkál villájával a tányérjában.

Az este fontoskodva kérdezi asszonykám: — Tudja, mikor áll elő a hizás? — és diákmódra felmondta a leckét: — Hizás akkor áll elő, ha az elfogyasztott ételmennyiség kalóriaértéke magasabb, mint a munka folyamán elhasznált kalória értékes, vagyis: ha kalóriában túl dus táplálkozás történik. A főlétsleges tápanyagok zsír alakjában lerakódnak a szervezetben. — Érti? Érdeklí?

Nem értettem. Nem érdekelt. De gyomrom minden délelben hűtlenkedett, bár sóvár honvágyat érzett az otthoni konyha tökéletes fogásai után. Utálkozva mondtam le a vendéglői kicsapongásról, szalonnával, kolbásszal, sajttal éltém titokban. De ez nem az igazi. Ugyszólván fázott a gyomrom.

Csak jót akarok, mókus, vigasztalt a drága. — Figyellek. Érték hozzá. Emélekszem, amikor boldogult apuska — és itt könnybe lábadt a szeme, — soványodni kezdett, mert az is baj, — remégtünk, mikor egyre bővült rajta az ingallér, feje szegénykének... nézni is retentetes volt...

Már oda se hallgattam.

Másnap három garnitúra inggallérral gazdagodott szekrényem a hivatalban. 43, 44 és 45-ös számuval. Rendes számom 42.

A Népszövetség tanácsülése megakadt az alexandretti török kérdés miatt

Abban sem tudják határozni, hogy a hágai bírósághoz forduljanak. Antonescu és Eden külügyminiszterekkel a franciák és törökök között

Genfből jelentik: A Népszövetség Tanácsa péntek délután újra ülést tartott. Az ülés folyamán a napirenden levő érdelemes kérdések helyett az került megvitatásra, hogy a tanács milyen módon fordulhat véleményadásért a hágai döntőbírósághoz. Wellington Coe, elnök különösen az alexandretti ügyre célozva tette föl ezt a kérdést s fejtegetéseket adott a Népszövetségben eddig kialakult gyakorlatról. Az elnök nézete abban az irányba hajlott, hogy mivel a hágai bíróságtól való véleménykérés csak közbevető, ügyrendi intézkedés, ennél fogva nem kell hozzá egyhangú elhatározás. Antonescu, román külügyminiszter ezzel szemben azt vitatta, hogy egyhangú elhatározás szükséges. A tanács tagjai támogatták azt a svéd indítványt, hogy a kérdést adják ki bizottsági tárgyalásra. Az elnök bejelentette, hogy az indítványt tanulmányozni fogja. Együttal az ülést berekesztette anélkül, hogy a következő ülés időpontját megjelölte volna.

OLASZ-TÖRÖK BARÁTI EGYEZMÉNY KÉSZÜL?

Az alexandretti kérdésben, de több más politikai kérdésben is a kulisszák mögött tovább folynak a tárgyalások, de egyelőre nem sok eredménnyel. Az alexandretti szandzsák ügyében Eden, majd Antonescu próbált közvetíteni, de nem sikerült közeledést elérni a francia és török felfogás között. Eredménytelen tárgyalások közepette érkezett a hír, hogy Rüssdi, török külügyminiszter, Olaszországba utazik. Általános a vélemény, hogy Törökország ilyen módon akar az alexandretti kérdésben Franciaországra nyomást gyakorolni. A párizsi hírek a német-francia közeledés ügyéről kedvező hatást váltottak ki. Remélik, hogy január végén a nemzetközi lég-

Mikor első nap a 43-as számú gallerral helyet foglaltam a sárgarépa-főzelék előtt, vártam, várva-vártam a hatást. Hiába, önagysága nem vette észre, hogy soványodom. Semmi megjegyzés. Aztán sorra került a 44-es számú fényes, fehér nyakpáncél. Asszonykám boldogan felkiáltott:

— Brávó! Brávó, szépen haladunk. Lassan-lassan visszakapja finom, ovális arcukat — hevílt elragadtatással.

Ezután következett a 45-ös számú inggallér. Nos, magam is megrémültem, amikor a tükörben masommal szembeálítottam magamat. Síralmas, megtört, nyavalyás kórházi páciens meredt reám, imbolygo koponyával, vékony nyakkal, a fejem, mint valami idegen testrészt lógott, gepiesen, élettelenül, mintha rosszul csavarták volna torzsokómra. Egy bivalyfej tulbó inggallérban zergearcokskának hat.

Diadalmasan siettem haza. Bevallom azonban, alig mertem asszonykám szeme közé nézni, valahogyan gazembernek éreztem magamat.

Hogy megszeppent, szegény! Két kezébe fogta tejet, megcsókolt mind a két szememen, simogatott, becézett. Éreztem, reszket a keze az ijedségtől. Már-már vallani akartam.

— Eleg volt a diétából! Nagyszerűen sikerült, — dadogta bizonytalanul. — Mi legyen holnap ebédre, édes, drága mókus?

Ekkor tört ki belőlem az örömkialtas:

— Főlsar, kapros kaposztával!

Delet út a hivatalos óra. És most vízióm támad: asszonykám ott áll fehér kötényesen az új Juci mellett és rendelkezik: vékonyra vagni a finom makói hagymából... most lassan párolni, hogy a hagyma izes fehérsége meg ne feketedjen... megegyszer megklopfoni a nüst, érzés szerint megpaprikázni... most, igen, most óvatosan párolni a szeleteket, paradicsomot rá, ne sokat... időközönként néhány vízsepp... puha, de zaftos maradjon a hus... mert így szereti az uram.

Rövid pár perc alatt

A legkeményebb téli időben is, a beindítás után rövid pár perc alatt, fellép a motor szokásos 185° C-t meghaladó munkahőmérséklete.

Épen ezért az ideális téli olajnak nemcsak folyékonynak kell lennie a legnagyobb hidegben, hanem azonkívül tulhevített gépnél is tökéletes kenést kell biztosítani. Vannak bizonyos téli olajok, amelyek vagy az egyik, vagy a másik tulajdon-

sággal rendelkeznek, ellenben a Gargoyle Mobiloil mindkét követelményt egyesíti magában.

A Gargoyle Mobiloil ezen két jellemző tulajdonsága révén — hidegben érzéketlenség, melegben ellenállóképesség, — fellelve áll bármely kenőolajnak, miáltal a Gargoyle Mobiloil munkateljesítmény, élettartam és takarékosági szempontból felülmúlhatatlan.

Mobiloil Arctic

VACUUM OIL COMPANY S. A. d. R.

körben határozott javulás fog beállni.

Párizsból jelentik: A lapok genfi jelentései szerint a francia-török tárgyaláson meglehetősen zavaros helyzet alakult ki. A törökök nem tartják kielégítőnek a francia részről előterjesztett javaslatot.

Az Oeuvre szerint Rüssdi Arras török külügyminiszter a tanácsülés után Olaszországba utazik és Milanóban találkozik Ciano, olasz külügyminiszterrel. A török kormány be akarja bizonyítani Franciaországnak, hogy könnyűszerrel talál szövetségest, aki hajlandó erkölcsi támogatásban részesíteni a török követeléseket. A News Chronicle római levelezője már azt is tudni véli, hogy Rüssdi és Ciano olasz-török baráti egyezményt készít elő.

ANGOL TALÁLGATÁSOK, HOGY HITLER JANUÁR 30-AN UJABB EURÓPAI BÉKEAJÁNLATOT FOG TENNI

Londonból jelentik: Az angol sajtó továbbra is állhatatosan azt állítja, hogy Hitler általános európai békeajánlattal felel Eden legutóbbi beszédére.

A Daily Express a következőket írja:

Jól értesült megfigyelők meg vannak győ-

ződve arról, hogy Hitler január 30-án európai béketervet közöl a birodalmi gyűléssel. A tervet az európai nagyhatalmak nagyköveteinek is átadják, mielőtt a birodalmi gyűlésen felolvassák. Ez a lépés újabb nemzetközi értekezlet összehívására vezetne.

A Morning Post szerint Hitler Belgiumnak semlegesége szavatolását fogja ajánlani.

A Daily Mail már azt is tudni véli, hogy Hitler Csehszlovákiának megneemtámadási egyezmény kötését fogja ajánlani.

MEGAKADTAK A FRANCIA-TÖRÖK TÁRGYALÁSOK.

Párizsból jelentik: A francia lapok genfi tudósítói megállapítják, hogy a francia-török tárgyalások semmit se haladtak előre. Párizsban azzal vádolják Németországot és Olaszországot, hogy makacsságra ösztönzik Törökországot. Berlin és Róma — mondják ezekben a körökben — azért sarkalják ellenállásra Ankarát, hogy megingasság a területi sérthetlenség elvét, a kisebbségi szabályzatot és a gyarmati kormányzói megbízatások egész rendszerét. A News Chronicle szerint lehetséges, hogy Rüssdi nemcsak Cianoval, hanem Mussolinivel is találkozni fog Rómában.

Mester Miklós könyve: „Az autonóm Erdély“

Ismerteti: Dr Szilágyi Olivér

A magyarországi történetpolitikai irodalomnak a maga nemében kiváló könyvújdon-sága van. Mester Miklós jelentette meg a kérdéshez képest elég terjedelmes munkáját*) a következő címmel: „Az autonóm Erdély és a román nemzetiségi törekvések az 1863—64. évi nagyszabeni országgyűlésen.“

Amint ez a hosszú cím is elárulja, ország-résznünk alapvető történetpolitikai kérdéseinek egyik legkritikusabb és egyben legtanulságosabb korszakába nyerünk bepillantást és megismerkedünk azokkal az eszmékkel, áramlatokkal, vezéregyéniségekkel, amelyek erre az u. n. kiegyezést követően megelőző időre kitörölhetetlenül rányomták bélyegüket.

A központosító abszolútizmus és az önkormányzati szellem, — az elavult rendi maradványok és a térhódító, közjogi szabadelvűség, — a háromféle ittlakó nép nemzeti eszményeinek vértelen, de annál hevesebb csatáinak korába vezet bennünket a szerző és hámulatos valóságábrázolással és tárgyilagossággal mutat rá függésekre, amelyek a mű címében jelzett országgyűlést megelőzték.

A Habsburg őrbirodalom tartományi kereteiben helyi önkormányzatra leszorított államélet a hírhedt Bach bukása után tapogatózó kísérleteket tesz az alkotmányos élet helyreállítására felé, de az idők korszellemének megfelelően, mingyárt az elején két súlyos kérdésben akad el és bonyolódik össze. Először, hogy miként számolja fel minél kisebb zökkenővel a rendi múlt köz- és magánjogi maradványait és másodsorban, — ami még sokkal súlyosabb, — miként oldja meg közmegegyezésre azokat a gyakorlati problémákat, amelyek abból álltak elő hogy felbomlott ugyan a három régi rendi náció (magyar, székely és szász), de helyébe román, magyar és szász nemzetiségek támadtak, s ezek egyre öntudatosabban akarják nemzeti mivoltukat kifejezni.

E korszakba enged bepillantást Mester Miklós műve s a címhez híven az akkori román nemzeti mozgalmakkal nemcsak részletesen és bőven foglalkozik, hanem — s ebben rejlik a könyv különleges főérdeme — igyekszik a magyar olvasóval megértetni e kort mozgó román nemzeti mozgalmaknak egykoru ideológiai hátterét. Az egész mű felépítésén látszik, hogy a szerző is úgy gondolta és gondolja, hogy ezen a téren hézagpótló munkát végez és teszi ezt, amint az előszóban is kifejezte, a magyarsághoz való hűség mellett, a román és szász nép megbecsülésével.

Nagyban segített neki ebben az a kezdeti felismerés, hogy ilyen jellegű történetpolitikai munkát csak úgy lehet meggyőző módon megírni, ha a nemzeti elfogultságokon és politikai romantizmusokon felülemelkedve, a valóságot igyekszik igazságosan feltárni.

És valóban e kor román vezetőinek legtalálóbb és legigazságosabb szellemi és történelmi ábrázolását — magyar nyelven — e könyv oldalain kapjuk meg, még pedig a főalakról, Andrei Saguna metropolitáról kezdve egészen le a mellékszereplőkig. A románságnak sok olyan multbeli magatartása válik megmagyarázhatóvá, amely fölött a világháború előtti magyar közvélemény és tudomány olyan életveszélyes fölénykedéssel és könnyedséggel dugta struccmódra homokba fejét.

Tanulságos ezt a könyvet kézbevenni és forgatni a határon innen és túl is. Különösen azoknak, akik talán mai napig egy elavult, valóságérzékeltől mentes egocentrikus történelemszemléletnek a rabjai és felelős helyeken az határozza meg a eszelelményeiket. Többek között megtanuljuk belőle, hogy a két különböző felekezeti főpap: Saguna és Suluțiu minden körülmények között ki tudta küszöbölni a felekezeti elfogultság fonákságait népe közéletéből, s a kisszámu román értelmiség áldozatos és tevékeny rétege volt népének s a papiruha nem volt akadály, hogy népük világi és politikai érdekeiért sikra szálljanak. Ez a kisszámu vezetőértelmiség gyökereit mélyen a népbe

*) A könyv terjesztését a külügyminisztérium sajtóügyi osztálya 7276—1937 január 12. szám alatt engedélyezte. Kapható: dr Kiss Árpád ügyvéd, Bucuresti, I., Calea Victoriei 65. cím alatt. Ára 100 lei.

erasztette és a korszerű ideológiák teljes ismeretében, magatartásával évtizedekre érvényes előrelátást tanusított. Eközben pedig a magyarság és kisebb mértékben a szászok is, rendekre, osztályokra, székekre oszolva, habár nagyteljesítőkkel rendelkezett, mégis szinte öntudatlan passzivitással engedte magát elsodortatni a történelmi rengeteg uttalanságai, az eltévedők végzeté felé.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Mester Miklós mindezekben nekünk, romániai magyaroknak, akik most már igyekeznünk nyitott szemekkel járni, mert megmaradhatunknak ez főfeltetele, — nem mondott tiszta ujját, eddig nem tapasztaltakat. Legfeljebb a történelemtudós kutatásával igazolta gyakorlati észleleteink történelmi elindulását. Mi nekünk a kisebbségi élet minden ágában már előzetesen meg kellett telítődni a mult tanulságai alapján azzal a tárgyilagossággal és igazságszeretettel, amelyről Mester Miklós könyvében tanusítást tett.

Jancsó Benedek emlékének ajánlja a szerző sajátkiadású könyvét és valóban méltó ez az emlékezés. A több, mint száz kötetre menő egykoru és legújabb magyar, román, német forrásmunkák áttanulmányozása, amelyekre a szerző, lépten-nyomon a legszabatosabban hivatkozik, hosszú évek szorgalmas előmunkáját tételje fel. Egy, nem is szerves fogyatékos-ságot lehetne a műnek felróni, hogy az első rész történelmi visszapillantásában nem szentel elég figyelmet a gazdasági és hírtörekvéseknek és ezekről csak mellékesen itt-ott kapunk utalást.

Mi, romániai magyarok kevés ilyen jószándékú könyvet forgattunk eddig odaától és bár forgatnók ezt is minél több helyt és minél gyakrabban. Igaz, a tanulságok, amelyekre a szerző is hivatkozik előszavában — a történelem szerves haladásában mindig csak nagyon viszonylagosak, de a könyv szempontjai jók és a bejelle kiadó tárgyilagossá lennitűdás válik a legnemesebb tendenciává.

Ez a mű részletmunka. Négy kiegyezést előtti év tanulságos történetét öleli fel csupán. Egy nagy kivánalmunk azonban van a művel és szerzőjével szemben és pedig az, hogy minél hamarabb lássuk e részletmunka kiegészítő folytatását.

Zürichi zárlat. Párizs 20.36 háromnegyed, London 21.41 háromnegyed, Newyork 436 hét-nyolcad, Brüsszel 73.53, Milánó 22.96, Amszterdam 239.15, Berlin 175.55, Bécs — schilling 78.70, Prága 15.24, Varsó 82.30, Belgrád 10, București 325.

Hirek a pápa betegszobájából

Rómából jelentik: Az olasz lapok, többek között a *Giornale d'Italia* egyenesen a bámulat hangján írják arról az akaratörőről, amelyet a beteg Szentatya tanusít. Az elmúlt hét napjai — írja az említett lap — nem úgy teltek el a pápa számára, mintahogy egy súlyos betegszobából felépülő és lábadozó agastyántól várni lehetne, hanem olyan munkatempóban, amely életerős, javakorabeli férfiut is meg-szégényíthet.

Az egyik napon a pápa teljes másfél órán át kihallgatáson fogadta a Rómában tartózkodó három egyházfejedelemet és két püspököt, akiknek jelentését a legnagyobb figyelemmel, teljes szellemi frissességgel hallgatta végig. Pedig a tárgyalás alá került kérdések a legkényesebb természetűek voltak.

Igy többek között igen komoly megbeszélés tárgyát képezte a *hitvallásos iskolák kérdése*, amely kérdés a legutóbbi, közvetlenül az egyházfejedelemek római útja előtt lezajlott feldai püspöki konferencián is szerepelt. Mértékadó német egyházi körökben ugyanis na-

Az élet nem hal meg csak változik

A világ folyásával és az örök természet hatalmas méretű, titokzatos körforgásával szemben a parányi ember csak akkor nevezheti magát normálisnak és egészségesnek, ha testileg és lelkileg bele tud illeszkedni a külvilág pillanatnyilag adott, de örökké változó feltételeibe.

Az élet tele van titokzatosággal, amit még eddig kifürkészni senki sem tudott. Valamikor az asztrológiából lett az asztrológia, a csillag-jóslásból a csillagászat, az alkímiaiból a vegytan, az okultizmusból a hipnotizmus, majd ebből a psychotherapia — a modern lélekgyógyászat, a fizika, az alettan gyűjtő-tárházai, amelyeknek ma még világosan meg nem fejtett tényeit már nagyon is döngetik a tudomány igazságai.

Ami eddig még mindig rejtélyes, hézagos és meg nem fejtett az a léleknek a testre és a testnek a lélekre való kölcsönhatása. Rejtély az, hogy a lélek teszi eleven érzéssé az elektromos-ságot és a holt anyagot, rejtélyek az idegek, az érzékszervek, az agy, mint a lélek műszere, amellyel a világhoz hozzáfér, rejtély a gondolat, amely az agyban rezgéssé és az idegek révén, a nyelv révén beszéddé válik, rejtély az a bonyolult folyamat, amely az emésztőszervekben végbe megy és az ember egész életfunkciója. Rejtély az a titokzatos láthatatlan laboratórium, amely a lélekben az idegingereket feldolgozni és levezetni hivatott.

Miként testünk jóléte anyagi tápszerinktől függ, úgy idegéletünk is a nyugodt lelki-kiegyensúlyozottságból táplálkozik. Eppen ezért szükségünk van egy olyan megnyugtató gyógyszerre, mint a világhírű Gastro D., amely kimondottan, úgy a központi, mint a vegetatív idegrendszeren keresztül — azt is mondhatjuk, hogy a lélek vegetatív idegrendszerén keresztül — hat, ami úgy az emésztő szerveinkkel, mint az egész szervezetünkkel szoros kapcsolatban áll. Így érthető májbajoknál, ideges zavaroknál és krónikus álmos kapcsolatban áll. Így tökéletesen érthető azok a gyönyörű eredmények, amelyeket az a gyógyszer számtalan szenvedő emberről kimutatótt. A Gastro D. indikált gyomor-, epe-, vese- és májbajoknál, ideges zavaroknál és krónikus álmatlanságnál.

X. Y.

„INGYEN“

INGYEN résztvehet ez év tavaszán megrendezendő olaszországi utunkon.

INGYEN megkaphatja Bangha Béla S. J. 8 kötetes: „A Keresztény Egyház Története“ című munkáját.

INGYEN hozzájuthat egy fényképező géphez.

INGYEN játszhat az ez év július havában kezdődő osztálysorsjáték mind a négy osztályán 1/4 osztályi sorsjeggyel, amelylyel esetleg milliomos is lehet.

INGYEN hozzájuthat 1—1 világhírű regényhez, ha március 1-ig az 1937. évi teljes előfizetési díjat kifizeti, mely esetben fenti ajándékok kisorsolásában részt fog venni.

A félévi díjat befizetők más nyeremények kisorsolásában vesznek részt, melyek lapunk másik oldalán részletezünk.

gyon komoly aggodalmak merültek fel abban a tekintetben, hogy a *hitvallásos iskolákat a legnagyobb veszedelem fenyegeti s a legközelebb összehívandó birodalmi gyűlés e tekintetben végzetes lépésre készül.*

Ugyancsak szóba került a konkordátum kérdése is. E tekintetben a sötétben látók szintén nagy veszedelmeket sejtjenek: némelyek szerint *csak a Szentatya egészségi állapotának örvedetes és hírtelen jobbfordulása akadályozta meg a német nemzeti szocialista kormányzatot abban, hogy a konkordátumot fel ne mondja.*

Vatikánvárosból jelentik: Az örök városban tartózkodó német egyházfejedelemek csütörtökön Castel Gandolfoba rándultak ki. Faulhaber és Schulte bíborosok pénteken, január 22-én résztvettek a XV. Benedek pápa halálózi évfordulóján tartott gyászistentiszteleten. A német bíborosok és püspökök még néhány napot töltenek Rómában, közben még egyszer fogadja őket a pápa és Pacelli államtitkárnál is tesznek egy látogatást.

A spanyol nemzetiek a Madrid északnyugati környékén végbevitt áttörést tovább szélesítik

Vörös repülőgépek bombázták a spanyol marokkói kalifa hajóját. — Valenciából elindulva, újabb szállítógőzös ment át a Dardanellákon, hogy szovjet-csapatokat hozzon segítségül

Madridből jelentik: A nemzeti csapatok a Madridtól északnyugatra történt sikeres áttörés helyén napról-napra újabb tért nyerne. Az Escorial felé vezető úton újból elfoglaltak egy várost. A nemzeti csapatok repülőgépei pénteken bombázták az egyik madridi fegyvergyárat, melyet rombadöntöttek. A Cerro de Los Angelesnél lefolyt vörös támadásról kiderült, hogy ennek célja a nemzeti vonalak áttörése lett volna, ezért azt nagy gőzzel készítették elő. A támadásban a nemzetközi dandár legjobb csapatai vettek részt.

A salamancai főhadiszállás jelentése szerint pénteken a vörösek három bombavető repülőgépe jelent meg spanyol Marokkó kikötővárosa, Ceuta felett. A vörös repülők bombákat dobtak az egyik gőzösrre, amelyen a tetuáni kalifa akart Mekkába utazni. A parton a kalifa tiszteletére sok ember gyült össze.

A bombák nem találták el a hajót, de két lövedék a partra hullott és az ott összegyűlte közül 28-at megölt. Az áldozatok többnyire asszonyok és gyermekek.

Tetuánban az eset hírére az arab lakosság nagy tüntetést rendezett a vörösek ellen a támadás miatt, mely nyilván a kalifa ellen irányult. A kalifa ugyanis hű embere a nemzetieknek és támogatja is azokat.

Isztambulból jelentik: A Dardanellákon pénteken ismét egy spanyol szállítógőzös haladt át üresen Odessza felé. Ugy látszik, hogy a spanyol hajók szovjet-csapatokat szállítanak Odesszából a vörösek támogatására.

ÉLELMEZÉSI NEHÉZSÉGEK MADRIDBAN

Madridből jelentik: Pénteken a vörös védelmi tanács Miaga tábornok elnökletével ülést tartott. A tanácskozás tárgya különösen az élelmezés terén mutatkozó nehézségek körül forgott. Elhatározták, hogy megengedik a kereskedőknek, hogy az élelmiszerkészletet a környékről szerezze be anélkül, hogy a főváros kapujánál felállított ellenőrző állomáson feltartóztatnák őket.

VÖRÖS HAJÓK CSATAJA ÉS VESZTESÉGE A MAROKKÓI PARTOKON

Párizsból jelentik: Az Echo de Paris tudósítója jelenti, hogy csütörtökre virradó éjszaka a Marokkóból Spanyolországba haladó hajókat két vörös kormányparti cirkáló meg-

Azana elnök is fenyegeti Marokkót. — Panaszol a külföldi invázió ellen

Valenciából jelentik: Azana, köztársasági elnök csütörtökön nagyobb beszédet mondott.

— A valenciai kormány — mondotta — el van tökéltve arra, hogy minden erejével küzd a köztársaság érdekében. Marokkó eddig csak gondot okozott nekünk. Először a diktatura, most pedig a katonai zendülés indult ki Marokkóból. Téved, aki azt hiszi, hogy a marokkói probléma örökké megoldatlan marad s hogy a köztársasági spanyol kormány, — melynek joga van Marokkóhoz és meg van rá az eszköze, hogy ezt a jogot érvényesítse — nem tud olyan döntést hozni, mely megfelel érdekeinek.

A beavatkozásról szólva Azana a következőket mondotta:

— Külföldi hatalmak inváziójával állunk szemben. Itt nem csak politikáról van szó, de az ország függetlensége forog kockán. Komolyan fenyeget a hadüzenet nélküli általános háború veszedelme, mert a spanyol földről történt benyomulás és a Spanyolország bírtokáért folytatott küzdelem a nyugateurópai egyensúlyrendszer megbontását jelenti. Nem

reggel és este

fogmosáshoz KALODONT, a habzó fogpaszta. Este főként azért, hogy a fogak között fennakadt ételmaradékokat eltávolítsuk, mert ellenkező esetben ezek erjedni kezdenek és így többféle fogbetegséget okoznak. Tehát tisztítsa fogait alaposan különösen este.

KALODONT

FOGKÓ ELLEN

támadta. A hajókat kísérő nemzeti hadihajók és a két vörös cirkáló között heves csata fejlődött ki, mely a támadó cirkalók visszavonulásával végződött.

San-Sebastaini jelentés szerint a nemzetiek elfogtak öt valenciai kereskedelmi hajót és azokat Ceuta kikötőjébe irányították.

EGY AMERIKAI GŐZÖS TORPEDÓT KAPOTT

Párizsból jelentik: Csaknem ugyanazon a helyen, ahol néhány nap előtt ismeretlen származású repülőgépek légitámadást intéztek a Jaime nevű torpedóromboló ellen, most az 1200 tonnás Washington 2. nevű amerikai gőzöst bombázták ismeretlen repülők. A gőzös hadianyagot szállított Valenciába. A bombázás következtében egy ember meghalt, három megsebesült. A megrongálódott hajó csak nagy nehézségek árán tudta elérni a legközelebbi kikötőt.

áll módunkban csökkenteni azt a háborus veszélyt, melyet más hatalmak idéztek elő azzal, hogy seregeket küldtek Spanyolországba. A többi ország dolga, hogy ezt a veszélyt kellő korlátok közé szorítsák. A köztársasági kormány hozzájárul az ellenőrzéshez, de sem a háború korlátozása, sem pedig megszüntetése érdekében nem hajlandó kockára tenni a köztársasági szabadságjogokat és törvényes rendszert. Inkább elpusztulunk! — kiáltott fel Azana, majd kitartásra buzdította a baloldali köztársasági erőket.

A FRANCIA JOBBOLDAL HEVES TÁMADÁST KEZD A SPANYOL VÖRÖSEK TÁMOGATÁSA MIATT

Párizsból jelentik: A francia kamarának a jövő héten előreláthatólag izgalmas ülései lesznek. A jobboldali ellenzék ugyanis a kamara nyilvánossága előtt akarja a népfrent-kormányt Spanyolországgal szemben való magatartását szótátni s adatokat közölni arról, hogy a francia kormány milyen támogatásban részesíti a vörös kormányt.

Cherillis jobboldali képviselő legutóbb

tudvalevőleg az Echo de Paris-ban azzal vádolta meg Pierre Cot légügyminisztert, hogy a francia légügyi haderő legmodernebb katonai repülőgépét, mely a francia repülés számára felbecsülhetetlen értékkel bír, átengedte a spanyol vörös kormányoknak. Cot ezért a cikket feljelentette a képviselőt. A vizsgálóbíró hétfőre idézést küldött Cherillisnek, aki azonban nem jelent meg, kijelentve, hogy megvárja, míg a képviselőháztól kikérik. Így ugyanis alkalma nyílik arra, hogy a képviselőházban előálljon mindazokkal az adatokkal, amelyek a légügyminiszterre súlyosan terhelőek.

A lisszaboni bombasorozat miatti nagy az izgalom

Kiderült, hogy a valenciai vörös kormány áll a merényletek mögött. A portugál nemzetgyűlés egyhangulag bizalmáról biztosította a kormányt

Lisszabonból jelentik: A terroristák bombamerényletei miatt a portugál fővárosban nagy az izgalom. A „Seculo” című lap szerint az egyik merénylőről megállapították, hogy a valenciai kormány szolgálatában áll.

Lisszabonból jelentik: A portugál fővárosban az elmúlt éjszaka ismét három pokolgép robbant. Az egyik robbanás a Bei Rolasi hadianyaggyárban történt, de nem okozott nagyobb károkat.

A nemzetgyűlés csütörtökön egyhangulag elítélte az erőszakos cselekményeket és határozati javaslatot fogadott el, amelyben együttérzéséről és rokonszenvéről biztosítja a portugál kormányt és felhatalmazza a szükséges rendszabályok megtételére.

A hatóságok azt hiszik, hogy egy kisebb terrorcsoport büntetteiről van szó és azt rövidesen sikerülni fog leszerelni. A portugál rádióklubban történt robbanás következtében az adások 30 óráig szüneteltek.

A csütörtökön megtartott minisztertanácsról kiadott hivatalos közlemény szerint a minisztertanács behatárolta a foglalkozott a hozandó rendszabályokkal, amelyeket a súlyos kommunista merényletek tesznek szükségessé.

Az idegesek rövid életűek!

Észrevette-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékeny, leverő, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, félelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmai vannak, egyes testrészeken érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezése meggyöngyöl, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorulnak.

Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál.

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem sorával felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portamentesen egy egyszerű metódust ajánlani, amely Önnek egy örvendetes meglepetést fog okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszaadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egyesek azt írják nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik ujjauszultak volna.

Mindezt orvosi megfigyelések is igazolják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudna azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetést. Levelek ide irányítandók.

ERNST PASTERNAK
Berlin SO.,

Michaelkirchplatz 13. Abt. 738.

Pa'usz Ferenc riportja:

Az első amerikai rendszerű vágóhid Romániában

Hogyan dolgozik a legmodernebb, villamos erőre berendezett vágóhid Brasovban, ahol a szarvasmarhákat hangtalan dinamit-patronnal, a borút és sertést villamosárammal végzik ki és lőrösztűcsapok öt perc alatt tisztára mossák a vágott jószágok belsőrészét

Bakteriológiai laboratórium és múzeum a vágóhid új s'itlsu, hatalmas épületiömbjében, ahol tejvizsgáló intézetet is létesítenek

Brasov. Saját tud. Ahogy az ember a bertaláni kisállomást elhagyja, egy kökerítéssel bekerített térség közepén nagy modern épületet talál. Felületes szemlélő a mai modern építésztechnika egyik oszlopát látja benne és ha nem nézi meg a felírást, mely a város címere mellett ékeskedik, azt gondolná, hogy egy modern színház, vagy valamilyen gyár felé közelítek. Ki hinné, hogy ez az épület Románia legelső új elgondolási vágóhidja. A régi rozoga épületet, amely helyett az új vágóhidat építettek, messzeterjedő büze és messze elhallatszható állatbögése miatt borzadva kerültek el az erre járók.

A higiénia és a technika, a népegészségügy és néptáplálás szolgálatában.

Mostmár a kapunál kezdődnek a kellemes meglepetések. Modern épületiömb van itt külön építve. Itt dolgoznak a hivatalnokok egészséges, kényelmes tiszta irodákban, itt van a laboratórium, ahol a beteggyanus állati részeket szükség esetén külön vizsgálat alá vetik. Egy kis múzeum is van berendezve a beteg állatok baktériumtelepeiből és más szakmai érdekességekből. Az emeleten lakik a vágóhid igazgatója dr. Suru főállatorvos.

A pincében most dolgoznak egy új intézmény felállításán. Itt lesz a brasovi tejvizsgáló intézet. Még kész sincs és máris üzemben van. Már most 170 tejes hozza ide reggel a tejt, hogy minőség és egészségi próbának vessék alá. Nagyon fontos és szükséges állomás ez és a város egészségét biztosan sok behurcolt betegségtől fogja megóvni.

A januári szél hidegen süvit végig az emberen és mikor belépünk, a hatalmas új épületben kénytelenek vagyunk észrevenni, hogy itt rendes a hőmérséklet. Vezetőm mindjárt meg is magyarázza:

— A hús egyik legkényesebb élelmicikünk. Ennél nagyon kell vigyázni a hőmérsékletre. A hús a vágás után ebbe a hatalmas

üvegtetés csarnokba kerül, ahol bizonyos meghatározott idő alatt elveszti életmelegét és innen kerül az előhűtőbe, majd a jégkamrába, vagy pedig közvetlenül innen viszik el a hentesek a meleg húst, amiből a felvágottat készítik.

Tagló helyett — dinamitpatron és villamos áram.

— Az állatokat általános szabály szerint előző nap, vagy aznap és legalább 3 órával a vágás előtt behozzák a különálló istállóba, melyekből könnyen kezelhető vaskerítés között beterelik az állatot a vágó helyre. Három nagy csarnok van a különféle állatfajta számára. Mindenütt más módszerekkel dolgoznak. A szarvasmarhát beterelik, élve megkötik láncokkal és azután egy kis hangtalan dinamit-

Ötezer szarvasmarhát, huszonezezer sertést, tízezer ezer borút és húsezer bárányt fogyaszt évenként a város gyomra

Sorrendben a nagy vásárcsarnok következnek, ahol a vágott állat bőrre van. Itt van a brasovi husnagykereskedők központja. Számottevő értékek cserélnek itt gazdát.

Kissé tovább van az előhűtő csarnok. A húst ugyanis nem szabad addig jégre tenni, amíg fokozatosan le nem hűtik. Mikor meg-hűlt, csak akkor kerülhet a jégkamrába. Itt minden előfizetőnek van egy vasszobája, ahol akár 30 napig is tarthatja portékáját. A megfelelő hőmérsékletre állandóan vigyáznak a jellegző berendezések.

A technika a haladás, a felvilágosult szellem legújabb vívmánya mindenfelé. Semmi nyomra sehol az állatkinzásnak, az azelőtti rendellenességnek, nagy terhek cipelésének. Ilyen tervek után készítették a constantai nagy export vágóhidat és ennek a mintájára tervezik Silistrán is újraépíteni az ottanit.

patronnal töltött Schermer-fegyverrel főbe-lövik. A pisztolyból egy 4—5 cm. hosszú acél-szeg behatol az állat koponyájába és azonnal végez vele. A csigákon lógó láncokkal a magas sinkereten aztán könnyűszerrel kezelik tovább a mészárosok a levágott állatokat. Feldarabolják, az állatorvos az állat szerveit és testrészeit megvizsgálja, leméri és kiviszik a nagy csarnokba. Mindezt a legelőször rákötött láncszerkezet segítségével könnyedén bonyolítják le.

A másik csarnokban borjúkat és bárányt vágnak. Itt az élet kioltása más módszerrel történik. Egy kis vasalószerű szerkezetet az állat homlokára illesztnek és a 65 volt árammal telt készülék azonnal végez vele. A felülvizsgálat itt is nagyon szigorú és minden pontosan előírt módszerrel történik.

A beteg fertőzött állatok húsát hatóságilag megsemmisítik.

A harmadik csarnok sertésvágásra van berendezve. Az istállóból beteretelt disznó egy szűk kis nyíláson fut be egy vasvályuba, amelynek adott pillanatban lekapcsolják az alját s így az állat beleszorul. Itt is 65 voltos árammal „végzik ki” az állatot, amely innen egy hőmérőzött forró vízzel telt medencébe kerül. Utána berendezett lőrösztűcsapok segítségével 5 perc alatt könnyen megtakarítják és feldarabolják. Aki perzsélni óhajtja, arra is könnyű lehetőség van, mert egy magas téglával bélelt kemenceszerű épület annyira van hevítve, hogy csak pár percig kell beakasztani a vágott sertést és szép rózsaszínűre pirítva vihetik is tovább.

Különösen nagy az ellenőrzés ennél az osztálynál. Az állat izmaiból kis rostot húznak ki és azt egy vetítőképes laboratóriumba viszik, ahol 75-szörös nagyító vetíti a falra. Az esetleges baktériumokat könnyen és biztosan felismeri az orvos és azt a húst azonnal petróleummal telítik, vagy más módon teszik élvezhetelenné. A tulajdonost azonban így sem éri kár, mert egy külön ezt a célt szolgáló alaphól kártalanítják. Ugyanis azért kell az állatot három órával a vágás előtt bevinni, hogy előzetesen is megvizsgálják. Ha külső jel nem árulja el annak betegségét, úgy maga a vágóhid felelős érte, hogy annak levágása kárt ne okozzon a gazdának.

60 liter vizet ad másodpercenként az ártézi kút. — A jéggyár 3200 kg. jeget gyárt naponta.

A vágócsarnokkal szemben különféle más helyek vannak. Van egy öltöző és mosdó az itt dolgozók részére. Van egy hatalmas gépház, ahol vizet forralnak, levegőt melegítenek és a hatalmas 101 méter mély ártézi kútát kezelik. Egyik ritkasága városunknak ez a kút is, amely másodpercenként 60 liter vizet ad. A vizetörnyben állandóan 150 köbméter hideg és 8 köbméter meleg vízkészlet van. A kút igen bővízi, úgyhogy a vágóhid csak 20 százalékát tudja elhasználni a nyert vízmennyiségnek, míg a többit a városi vízhálózatnak adják át.

Innen ellenőrzik különféle mérőkészülékekkel az egyes helyiségekben levő hőmérsékletet is. Mellette van a jéggyár és a léghűtő. A jéggyár nemcsak a vágóhid szükségletére termel, hanem nyáron innen látják el nagy részét a városnak jéggel. Naponta 3200 kilogramm műjeget gyárthatnak itt. 20 százalék sós vizet ammoniák oldatban 8 óra hosszáig állni hagyják formákban és mikor a felvonó csiga kiemeli, szép hasábos formában, jég alakjában kerül ki innen.

Könnyen, simán, tisztán, rendben és az egészségügyi vizsgálatok legaprólékosabb betartása mellett, évi 4—5 ezer szarvasmarhát, 25 ezer sertést, 14 ezer borjút és 20 ezer bárányt, berbecset vágnak itt le, amely jelenleg mind Brasov szükségletét fedezi. A város jövő évi költségvetésében azonban már egy megfelelő összeget vettek fel és valószínűleg rövidesen bekapcsolják az ide vezetendő iparvágánnyal ezt a helyet a vasúthálózatba, ami nagy előnyére lenne a város. sőt az egész megye gazdasági életének. Ezt a modern berendezkedést ugyan-é. akkor lehetne igazán kihasználni, ha innen közvetlenül lehetne exportra berakni a külföldön elég jó keresletnek örvendő husneműt.

A város mindenesetre sokat nyert ezzel az épülettel és ez is egy fokkal előbbre vitte a haladás útján.

HIREK

Központi Amerikai és Indiai
és előfizetés teljesítés helye

Buda, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalon egész évre 600. (előre az
negyedévre 210, egy hónapra 70 le.)

Magyarországon: Egész évre 50 P. (előre 25 P. negyedévre 15 P.)
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csúji szerkesztő: **dr Sulyok István**
Csuji, Pista, Unirii 13.

Észrevételeket nem örvényesítünk és nem adunk vissza.
Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

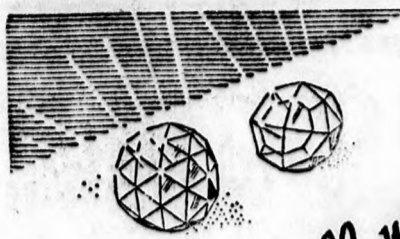
TÖBB ÚJ BIBOROST NEVEZ KI A PÁPA. Rómából jelentik: XI. Pius pápa állapotában még mindig nem állott be javulás. A pénteki napot a Szentatya ismét ágyban töltötte s fekvé hallgatta végig a XV. Benedek pápa emlékére mondott szentmisét. Milani professzor, a nagybeteg kezelőorvosa, pénteken a rendesnél hosszabb ideig tartózkodott a Szentatya szobájában. Vatikánvárosból jelentik: Vatikáni körökben úgy tudják, hogy a Szentatya, betegsége ellenére, a közeljövőben konzisztóriumot tartanak, amelyen a pápa több biborost nevez ki, közöttük Pizarro érseket, Pacelli biboros-államtitkár állandó helyettesét.

MÁRIA KIRÁLYNÉ ÁTUTAZÓ LÁTOGATÁSA BUDAPESTEN Budapestről jelentik: Mária román anyakirályné pénteken este Budapestre érkezett. A Budapestre érkezésről és rövid ott tartózkodásának programjáról már pénteken értesítették a budapesti román követséget és a főkapitányságot. A főkapitányság detektíveket küldött ki a rend fenntartására. Amikor a vonat befutott a pályaudvarra, a királyné Bossi román követet és feleségét magához kérte és 3 óra hosszat beszélgetett velük a termeszkocsiban. Ezután több gépkocsin elhagyták a pályaudvart. Elől egy rendőrségi kocsis haladt, majd egy luxus-gépkocsi, amelyben a királyné ült a követtel és feleségével, majd két követségi kocsis és végül ismét egy rendőrségi autó következett. Az autó-sor végighaladt a Rákóczi-uton, a Kör-uton, az Andrássy-uton, a Váci-uton és a Korzó mozi előtt állt meg. Mária királyné Shakespeare „Ahogy tetszik” című vígjátékát nézte meg, Elisabeth Bergnerrel a főszerepben. Az előadás 11 óra után ért véget. Távozóban az anyakirályné kezét nyújtott a mozi igazgatójának, majd a pályaudvarra hajtatott. A pályaudvaron Homonnay állomásfőnök várta és a kis udvari várótermen keresztül vezette a termeszkocsijához. A vonat 0 óra 25 perckor indult el Budapestről.

A PÁPA AJÁNDÉKA A MANILAI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSNAK. Bombayból jelentik: A „Conte Rosso” nevű olasz oceanjáró, amely a manilai eucharisztikus kongresszusra kiküldött pápai legátust, Dougherty filadelfiai biboros-érseket viszi a Fülöp-szigetek fővárosába, tegnap érkezett ide. A pápai legátus viszi magával azt a fejedelmi ajándékot is, amelyet XI. Pius pápa küld a manilai kongresszusnak és székesegyháznak: egy gyönyörű, művészién kidolgozott arany monstranciát.

Lemondott Jancu Nanu, a braşovi megyefőnök. Saját tud. Már hetek óta elterjedt a városban az a hír, hogy Jancu Nanu megyefőnök beadja lemondását és a megyefőnökséget a zárónesti papgyágyar igazgatói állásával fogja felcserélni. Szombaton délelőtt a megyefőnök lemondása már bizonyossá vált és munkatársunknak a varmegyeházán hivatalosan bejelentették, hogy Jancu Nanu lemondott és lemondását a belügyminiszter el is fogadta. Jancu Nanu két éven át állott a varmegye élén és különösen a kisebbségek sokat veszítettek távozásával. A lemondott prefektus utódjává Brătescu Gheorghe földioarai köröröst nevezték ki. Az új megyefőnök kedden vagy szerdán teszi le a hivatalos esküt.

Tűz Borşan. Sighet. Saját tud. A maramureş megyei Borşa községben csütörtökön tűz pusztított, ami a falu egy részét veszélyeztette. A tűz Hagar Alter rabbi házában keletkezett, amit a pusztító elem elhamvasztott. A tüzet sikerült lokalizálni.

A jó nem kelek mindig drága legyen!

Csak az drága, amiből kevés van. Kathreiner és Franck ugyancsak kitűnően beváltak a pompás ízű reggeli készítéséhez, de viszont mégis olcsók, mert a nyersanyagokat hazánkban nagy mennyiségben termeljük. Tehát

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

MEGHALT A SEYPEL-KORMÁNY VOLT KÜLÜGYMINISZTERE. Bécsből jelentik: Mataja Henrik, a Seypel-kormány volt külügyminisztere szombaton hajnalban 60 éves korában meghalt. Az elhunyt az összeomlás után nagy szerepet játszott az osztrák közéletben.

Kinevezések a timişoara-i egyházmegyében Timişoara. Saját tud. Pacha Agoston dr megyéspüspök kinevezte két helynököt Blaskovits Ferenc prelátus-nagyprépostot általános püspöki helynökévé, Kayser Lajos prelátus-kanonokot pedig a konzisztórium helynökévé nevezte ki a megyéspüspök. A szeminárium rektorává dr Unterweger Lothár pápai kamarást, a teológiai főiskola prorektora dr Korner József dr pápai-kamarás teológiai tanárt és papnöveldei spirítuálist nevezte ki az egyházfő. A Szent Erzsébet szegénysegélyző egyesület vezetését Kayser Lajosra bízták. Kiss Károly iratosi plébános egyházmegyei tanácsos kinevezést kapott. Hodács Agoston dorobanti plébánost, az ismert író és műfordítót tisztelbeli esperessé nevezte ki a megyéspüspök.

Elfogták a Frigyes-szanatorium rádiumlovaját? Szegedről jelentik: A budapesti Frigyes-klínikán történt rádium-lopás gyanúsítottját, Sztoják Lajos lakatossegédet Szegeden elfogták. Kihallgatásakor állhatatosan tagadta, hogy része lett volna a rádium-lopásban. Arra a kérdésre azonban, hogy akkor miért tűnt el a fővárosból, nem tudott válaszolni.

A szívfájdalmak

amelyek a bal kézbe is lezuhodnak, az angina pectorisnak jellegzetes symptomái, az érmezesedés legmegdöbbentőbb tünete. A fájdalomak kibíratatlanok, melyek a lélegzőkör még erősödnek is.

Az egyedüli gyógyszer, amely érmezesedés ellen a legjobb gyógyító hatással van, a Dr Mladejowsky tanár féle SKLEROLSYRUP.

Mingvart a kúra megkezdésekor 5 üveg elfogyasztása után az Angina fájdalomak enyhébbek lesznek és a kúra végeztével a symptomák egész sora megszűnik, mint: fülzugás, szédülés, álmatlanság, gyomorzavarok, stb.

A Prof. Mladejowsky-féle Sklerolsyrupnak, hála összerakásának csodás hatása van, miután feloldja az erekben a savakat, miáltal újra visszaállítja azoknak rugékonyságát, amely a jó vérkeringésnél szükséges.

Amint látható, a Sklerolsyrup az érmezesedés egyik főokára hat a legjobban.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Diabétesek Sklerolsyrup „D”-t szednek, amely cukor nélkül lett gyártva.

Kérjük olvassa el

A félévi előfizetési díjat befizetők között — amennyiben azt március 1-ig teljesítik — kiadóhivatalunk értékes ajándékokat sorsol ki:

1. díj: Egy római ut fele költségének megtérítése mellett a nyertes részt vesz a tavaszkor megrendezendő olaszországi utunkon
2. díj: Egy heti tengeri nyaralás teljes ellátással a Fekete-tenger melletti Constantában
3. díj: Egy darab 1/4-es sorsjegyet 4 osztályon keresztül érvényességgel
4. díj: Egy csinos utiecesszáre
5. díj: 10 nyertes között 1—1 világhírű regény kerül kisorsolásra.

Az egész évi díjat befizetők között lapunk más oldalán szereplő igen értékes nyeremények kerülnek kisorsolásra.

Siugróversenyre készül Brajov. Saját tud. Vasárnap a bolnaci siugróbancon nagy ugróverseny lesz. Hír szerint 50, 60 és 65 méteres ugrásokat is várnak. A próbaversenyeken Miklósa királyi herceg is részt vesz.

Halálra fázott a perronon egy tanítónő Bucuresti. Saját tud. Jonescu Parvulescu tanítónő Turnuseverinbe utazott, előléptetéséhez szükséges vizsga letételére. Minthogy az összehívott, mintegy 300 tanító és tanítónő elszállásáról nem történt kellő gondoskodás, Jonescu Parvulescu éjjel érkezve, sehol sem talál szállást, pedig végigjárta az összes szállodákat. Visszatért tehát az állomásra is itt a perronon töltötte az éjszakát. Leült egy padra, elaludt és reggel teljesen megdermedve ébredt, annyira megbetegedett, hogy nem is tudott vizsgára jelentkezni és pár nap múlva meghalt.

* **A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifáradt egyének,** akik csaknem kivétel nélkül sekszorulásban, bélfájdalmakban és felfuvarodásban szenvednek, igranyak reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Az orvosok ajánlják.

A tűz mellé feküdt és halálra égett. Sighet. Saját tud. Nagyfoku gondatlanságnak áldozata lett Lihet Péter stránturai születésű famunkás, aki a Lomas vállalat devai üzeménél dolgozott. Az erősebb hidegideg beálltával egy éjszaka Lihet a kalibájában tüzet rakott és melléfeküdt aludni. Alvás közben Lihet bocskora tüzet fogott és mire Lihet Péter álmából felébredt, a talpa és az egész lábafeje összesült. A szerencsétlen ember így visszakerült Sighetre, ahol a kórházban gyógykezelés alá vették. Lihet Péter égési sebei halálosan voltak és sérüléseibe belehalt.

Áthelyezik a vacaresti feyházat. Bucuresti. Saját tud. A patriarcha kérest nyújtott be illetékes helyekre, hogy a vacaresti feyház helyiségeit adják át rendeltetésének s legyen ott ismét monostor, mint hajdan. A feyházigazgatóság már kért is alkalmas helyet a fővárostól Bucuresti környékén egy új, modern feyház felépítésére.

Halálba vitte az alkohol. Bata-Mare. Saját tud. A közeli Ciocărlan községben megmagyarázhatatlan öngyilkosság történt. Erdélyi László 27 éves aljegyző lakószobája ajtajára felakasztotta magát és meghalt. Buculevelet nem hagyott hátra, adósságai, megélhetési gondjai nem voltak, hivatalában az öngyilkosságot követő vizsgálat mindent rendben talált, így hát teljesen érthetetlen, hogy a fiatal aljegyző miért dobta el magát az életet, Isten ajándékát. Egyetlen magyarázat, hogy nagyon szeretett az italt. Talán mámoros fejjel határozta el magát az öngyilkosságra.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

BORZALMAS SZERENCSETLENSÉG ÉRTE A ROMÁN VÁLOGATOTT KATONAI SI-ÓRJÁRATOT. Bucurestiből jelentik: A román válogatott si-órbírókat, amelynek néhány nap múlva kellett volna elutaznia, hogy részt vegyen a kisantant-államok síversenyén, Predealon edzés közben baleset érte. Lesiklás közben Gerner főhadnagy, a patrull vezetője, nekirohant egy fának és súlyos sérüléseket szenvedett. Ionescu hadnagy és Findoaca őrmester azonnal segítségére siettek, de ők is megcsúsztak a meredek lejtőn és az őrmester elesett. Ionescu már nem tudott iramán csökkenteni és elgázolta az őrmestert, akinek több bordája betört.

* Néhány szó a rheumásokhoz. Ön talán már megkísérelt minden lehetőt, anélkül, hogy kínzó fájdalmaitól megszabadult volna. De önnek nincs oka a kétségbeesésre. Tegyen még ma egy kísérletet az azonnal ható, fájdalomcsillapító Togat-tablettákkal. Togat oldja a húgysavat, az embert ezen magatartással, pusztító mérget. Nem kevesebb, mint 6000 orvos rendkívül elismerően nyilatkozott a Togat jó hatásáról.

IRTÓZATOS ERŐVEL TERJED AZ ARVIZ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN. Newyorkból jelentik: Amerikában a katasztrófális esőzések következtében az áradás tovább pusztít. Az Ohio és Missisipi sok helyen kiöntött. Eddig 100 ezer ember vált hajléktalanná és 11-en vesztették életüket. Az anyagi kár 15 millió dollárra rug. Portsmouthnál az Ohio folyó átcsapott egy 18 méter magas gáton, melyet éppen azért építettek, hogy a várost megvédjék az áradástól. A gát megerősítésén dolgozó több ezer munkás a víz fenyegető emelkedése láttán abbahagyta a munkát és a közel dombokra menekült. Cincinnati több ezer ember vált hajléktalanná. Számtalan államban, így: Indianában, Kentuckyban, Missouriban, Ohioban, Arcansasban, Illinoisban, Pensylvániában és Missisipi államban óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy megakadályozzák az árvíz további pusztítását. Nyugat-Virginia államban 8 ezer, Tennessee-ben 2 ezer ember vált hajléktalanná az áradások következtében.

*Nagyakarítás az emberi szervezetben. Kultúrált emberek feltétlenül szükségesnek tartják, hogy lakásukban bizonyos időközönként nagyakarítást végezzenek, mely alkalommal a felgyülemlett port a legelőlegebb sarokból is eltávolítják. Csak bámulunk azon, hogy mennyi por is gyűl össze ezeken a helyeken, azonban a nagyakarítás után lakásunk világosabb, barátságosabb. Könnyen megérthető, hogy az emberi szervezet is — a belső szerveket, a több kilométer hosszú csőrendszert, — időnkint alaposan át kell öblítenünk, ki kell takarítanunk. Az a tisztítás amit a szervezet maga, természetes módon elvégző nagyon gyakran nem elegendő arra, hogy a betegségek okozó bacillusok, amelyek a szervezetben felgyülemlenek, eltávolítsa. Különösen a vesék — amelyeknek finom csőrendszerében a bacillusok végzetes pusztítást okozhatnak — szorulnak rá feltétlenül az alapos tisztításra. A szervezet eme „nagyakarítását” Helmitol tablettákkal fűrészes nélkül elvégezhetjük. A Helmitol átöblíti, az egész szervezetet, átmosza a belső szervek legfinomabb csőrendszerét is és elpusztítja a betegség okozó bacillusokat. Az az ember, aki meg akarja előzni a betegségeket, bizonyos időközönként kitarthatja szervezetét Helmitol tablettákkal.

Rövid hírek. Mercuria-Ciuc. Saját tud. Nagy Kálmán gheorgheni középiskolai tanuló, a román liceum VI. o. növendéke, miközben a város határában si-gyakorlatot végzett: lábát törte. — A gheorgheni lággyárban egyik éjszaka tűz keletkezett. Sikertelenül azonban még idejében észre venni és így a gyárat jelentékenyebb tüzkártól megmenteni. A nyomozás megindult annak megállapítására, mi okozta a tüzet. — Tankó Béla gheorgheni csángógazda engedély nélkül nyers haszonfát vágott le és azzal a hátán, hazafelé igyekezett. A hatósági erdőőr följelentette. A bíróság kétezer lei pénzbírságot rótt ki, mely mintegy huszszorosa a hátán szállított fának. Legyen ez intőpélda mások számára is.

KI AKARTÁK RABOLNI ZACHAROV CSALÁDI PONTOISEI SIRBOLTJÁT. Ver-saulesből jelentik: A pontoisei rendőrség vizsgálatot indított a Zacharov sirja ellen elkövetett merénylet ügyében. A nemrég elhunyt világhírű fegyvergyáros kastélyába ugyanis eddig ismeretlen tettesek behatoltak, feltörték a kriptát és fel akarták nyitni a koporsókat. Közben azonban neszt hallottak a elmenekültek. Valószínűnek tartják, hogy a betörők Zacharov feleségének koporsóját akarták fölnyitni, hogy elrabolják azokat a nagyértékű ékszereket, amelyekkel az asszonyt eltemették. Az ügyről a rendőrség nem ad fölvilágosítást.

Csempészek egymás között... Sighet. Saját tud. A csempészek Sigheten olyan megszokott, hogy már fel sem tűnik. Jelen esetben azonban nem egy egyszerű csempész esetről van szó, hanem arról, hogy a csempészek hogyan csapják be egymást. Gelberman szlónai (Csehszlovákia) és Perl sighet-i csempész özekekötésben állott Dávidovits Hers sighet-i „főcsempész” és a legutóbb, körülbelül harmincezer lei értékben nem kevesebb, mint kilencven tucat női selyem harisnyát hoztak át Csehszlovákiából és Dávidovitshoz juttatták. Dávidovits az árut átvette, de az áru árát „elfelejtette” kifizetni és fizetés helyett elűnt. A két póruljárt csempész most nem tudja mitévő legyen. Eljárást sem indíthatnak Dávidovits ellen, mert amit így esetleg megnyernének a révén, tisztesen elvesztenék a vámon...

* Csak a „Kérem szépen” és „Köszönöm szépen” megszoktatásával még semmit sem tejtünk. Nevelés szokásod gyermekedét — mindenekelőtt — a rendes és helyes fogápolásra! Kalodont fogkrém alaposan és kíméletesen tisztítja a fogakat és — ezenkívül megóvja őket a veszélyes fogkórtól.

A kiadékhivatal üzenetei

Ohánovits G. Amennyiben március 1-én semmiféle előfizetési díjhátraléka nem lesz, úgy természetesen részt fog venni ajándéksorsolásunk III-ik csoportjában.

Bővíteni kell a budapesti mezőgazdasági kiállítás kereteit

Budapestről jelentik: Közöltük már, hogy az idei mezőgazdasági kiállítás tenyésztéscsoportjába a határidőig igen nagyszámú bejelentés érkezett. A feldolgozásuk még folyamatban van, a számszerű adatokat legközelebb ismeretjük.

A tenyésztéskiallítás kapcsolatban szerepelni fognak a kiállításon a különböző mezőgazdasági érdekű testületek és intézmények is, a mezőgazdaság különböző üzemi és kapcsolatos termelési ágak, valamint az értékesítés szervei, bemutatva működésük módszereit és eredményeit. Ezekben a csoportokban csak február 15-én jár le a jelentkezési határidő, de már mostanig is olyan nagy a résztvenni szánókörök érdeklődése, hogy előreláthatóan legtöbb csoportban bővíteni kell majd a kereteket. Igen sok olyan intézmény és cég jelentkezett, amely eddig még nem szerepelt a mezőgazdasági kiállításon.

Az idei kiállítás a külső csin tekintetében is nagy haladást fog hozni, igen sok kiállítás intézmény új, tetszetős, megkapó kivitelű pavilont épít, ami előnyösen fogja emelni külsőregeiben is a kiállítás színvonalát.

Számos ötletes kezdeményezés fog változtatásokat hozni a kiállítás megszokott kereteibe, amit a látogatók remélhetően szívesen fognak fogadni. Ezekről később részletesebben tájékoztatunk.

Ismét szerepelni fognak a nagyhírű kísérleti-ügyi intézményeink, azonkívül a földművelés-

* **Nehéz székülésben szenvedők**, akiknek gyakori fejfájás, mellyomlás, szívdobogás, gyomor-működési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, eldésés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a **Ferenc József** víz műtétek előtti és utáni időszakokban is igen kedvelt, nagyértékű hashajtó. Az orvosok ajánlják.

SZÍNHÁZ

Január 28-án kéthetes vendégjátékokra megérkezik Oradeára a „Thalia” társulata

Pontosan a színházi évad kezdetén megállapított időben, január 28-án megkezdődik második, két hetes bator játékciklusát a Thalia társulata. Egészen bizonyos, hogy a következő játékciklus sikere sem fog elmaradni az eddigiek mögött. Az első heten két bemutató lesz. Fodor Lászlónak, az Európaszerte ünnepeit kitűnő vlt-játékírónak legújabb darabja, a „Társasjáték” kerül színre, forgószínpadon. Az előadás külön érdekessége, hogy Darvas Lili híres szerepét, a gazdag pesti iparmágnás feleségét Solymosán Magda játézza, akinek ez az első prózai szerepe. Partnere, az állástalan fiatal mérnök, Kovacs György lesz.

A második bemutató Békeffy Istvan és Krasznay Krausz Mihály, a Sárga Illiom énekes-szerzőjének nagyszerű új operettje, az Eső után köpenyeg. Főszerepét Solymosán Magda Sándor Stefi, Stefanidesz Illi, Kovacs György, Jenei János és Csóka József alakítják.

A két premier mellett az eddigi nagyszerű ujdonságok és új betanulások szerepeinek az első hét változatos műsorán.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön, január 28-án délután 5 órakor: **Éjjeli menedékhely.** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Társasjáték.**

Péntek délután 5 órakor: **Társasjáték.** (Rendes helyárrakkal.) — Este román előadás.

Szombat délután 3 órakor: **Csuvagólyány.** (Olcsó helyárrakkal.) — Délután 6 órakor: **A virágzó asszony.** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Eső után köpenyeg.**

Vasárnap délután 3 órakor: **A néma levél.** (Olcsó helyárrakkal.) — Délután 6 órakor: **Csárdás.** (A nagyszerű operettujdonság 32-ik előadása.) — Este 9 órakor: **Eső után köpenyeg.**

Hétfő délután 5 órakor: **Ij. Horváth Pál** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Eső után köpenyeg.**

— A hét összes előadásaira jegyek elővételben már hétfőtől kezdődően válthatók a színház elővételi pénztáránál naponta d. e. 11—1-ig és délután 4—6-ig.

ügyi minisztérium gazdasági szakoktatási intézményei ez évben is részt vesznek a kiállításon demonstrációs anyagokkal. Ugyancsak szerepelni fog az Országos Mezőgazdasági Kamara, valamint a Külkereskedelmi Hivatal külön-külön pavillonban nagyérdékű kiállításával. Feltűnési fog kétem az idén is a zöldmezőkiállítás.

Ezek az oktató jellegű csoportokon kívül gazdag anyag lesz kiállítva a termény, baromfi, halászati, méhészeti, erdészeti, facsemete, borászati és szőlészeti, háziipari és iparművészeti, dohány, mezőgazdasági, ipari és élelmiszeripari, valamint a mezőgazdasági gép- és eszközkiallítás csoportokban.

A múlt év nagy sikerére való tekintettel ez évben másodikban vadászati kiállítás is lesz a mezőgazdaság seregszemléjén, amelynek legnagyobb vonzereje a reprezentatív trofoakiallítás lesz. Ezen a legismertebb nevű magyar vadászok mutatják be világviszonylatban is figyelmet keltő szép zsákmányukat. Ezenkívül a kiállítás ki fogja domborítani a vadászat nagy közgazdasági és idegenforgalmi jelentőségét is.

Ez évben is megrendezik a tenyésztéskiallítás kiegészítéseként a díjazott lovak és szerszarmarhák elővezetését, valamint a nagyszerű lovasmérkőzéseket, különböző látványos lovasmuntatókat bemutatását és fogatok előhajtását.

A kiállítás kereteihez kapcsolódva minden hazai kutyafajtát felölelő kutyabemutató, továbbá rendőrkutyaverseny és vadászkutyabemutató is lesz.

Harc a bolsevizmus ellen

Alljanak itt a pápa szavai, mint egyetlen kivezető út a Ma veszedelmeiből: „Ne felejtétek el, amit Szent Tamás mond, hogy bizonyos jólét elengedhetetlenül szükséges az erények gyakorlásához. Ha mi a szűkölködőket meghagyjuk a meg nem érdemelt nyomorukban, akkor azok, akik bennünk Jézus követőit látják és akik a mestert tanítványai cselekedetei után itélik meg, gyűlölettel telten fordulnak el tőlünk. Nekünk pedig véres ostorcsapásként vághat arcunkba Krisztus átka: Jaj nektek farizeusok, akik hosszú imáitok leple alatt feljajátok az özvegyek házeit.”

Kell-e tökéletesebb program? Milyen magasztos igazság van ezekben a szavakban. A lelkek eldurvulásához, az erények megromlásához elsősorban a nyomor vezet. Könnyű nem lopni, nem csalni annak, akinek megvan a mindennapi kenyeré. A nyomor nemcsak a létfenntartás ösztöne által hajtván viszi bűnbe az embert, hanem a bűnökkel szemben küzdőt is lassan-lassan felőrli és gondolkodásában elaljasítja. A nélkülöző ember egy ideig mulva sokkal inkább hajlamos az alantas indulatokra, mint az erények gyakorlására. Akik pedig Krisztus követőinek vallják magukat, azoknak elől kell járni a jó példával és nemes cselekedetekkel. Egy idő óta úton-útfélen azt halljuk, hogy a magyar „országolásban” a krisztusi igazságnak kell érvényesülni. Ezt hirdetik vezető politikusaink is és ezzel szemben a gyakorlat az, hogy a gazdasági káoszban a szociális bajokon csak karitással, ingyenevvel és gumbottal segítenek. Pedig a jekélyt nem úgy kell gyógyítani, hogy flastromot ragasztok rá, mert így nem látszik és ha a baj terjed, úgy nagyobb tapaszt helyezek el, hanem gyökeresen ki kell vágnom, hogy meginduljon az egészséges élet.

Keresni, kutatni kell a bajok gyökerét. Ez a kutató munka és a helyes diagnózis után a gyógyító eljárás együttvéve harc a bolsevizmus ellen.

Nem elég a bolsevisták ellen küzdeni, hanem a bolsevizmust, mint fertőző betegséget kell megakadályozni. Nem segít a bajokon az, ha az egyes megtévelyedett embereket sikerül időnként összefogdosni és ugyanakkor a lehetetlen gazdasági helyzet által szült elkeseredés egy kis bolsevik agitációval párosulva újabb áldozatokat gyűjt magának.

Vezető politikusaink közül igen sokan — tisztelet a kivételnek — szívet remegtető szép beszédekkel hallatnak népgyűléseken és társasvacsorákon a kiáltó nagy nyomorról és ugyanakkor vacsora közben a peceuye és a tézta között méltatlankodva tárgyalja meg szomszédjával, hogy az ország fontos közgazdasági érdeke azt kívánna, hogy ő ennek, vagy annak a kartellnek igazgatósági tagja legyen és még mindig „nincs az úgy elintéve”. Ne felejtjük el — „... akik a mestert tanítványai cselekedetei után itélik meg, gyűlölködve fognak elfordulni tőlünk.” Nem elég a nyomorról szép beszédekkel tartani és a bolsevizmus veszedelme ellen szavakkal harcolni, mert ma már mindenki cselekedeteiket vár. Most már jönnie kell az alkotó munkának!

De vajon hol kezdődjék ez a munka? Csakis a pápa szavainál: „Ne hagyjuk meg a szűkölködőket a meg nem érdemelt nyomorukban.” Sajnos, ma már oda jutottunk, hogy a dolgozók társadalmának minden rétege szűkölködik. A tisztviselő, főleg a magántisztviselő, a szabad fogalkozású ügyvéd, orvos, a kereskedők nagy tömege, de elsősorban a munkás határtalan megélhetési nehézségekkel küzd. A munkásnál az a helyzet, hogy szinte alig lehet elválasztani a munkában lévő munkás nyomorát a munkanélküli munkás nyomorától, mert a mai munkabérszora mellett a többgyermekes munkás veritékés munkája mellett is sokszor állati sorsban él. Segítsék őket emberibb sorshoz és nincs az a bolsevik

ügynök, aki megtántoríthatná őket. Hiszen a munkás a háború alatt is bebizonyította, hogy tud a hazájáért vérezni, ha kell, tud tehát jó hazafi is lenni és éppen most szállt volna belé az ördög és egyszerűen nemzetközi bolseviz-

A költő: magára hagyva...

A költő: magára hagyva a lélek erdejében s halálra ernyedetten a hosszú utakon hiába várja már a sűrű lombok ében árnyában, hogy közelg az Édes Irgalom, —

s mert Isten mélyen hallgat: keserves, égő szívére a fájdalom kiált, villámként lobbanó: „Felelj nekem, Úram, e gyötretés mi végre? Mert minden dallamodtól meg vagyok fosztva, ó

s itt járok sivatagban. Hát nyissad meg azért dús forrásaid vizét és hadd legyek madár, az a kicsiny madár, mely ott ül dacolva cédrus kereszteden! S felelj: mért törzs így össze már?”

„Csak csend és türelem. Én most szívedhez érek, de most igazságom keserű bora, idd; És őrizz engemet, őrizz, még ha a szélnék markától megsebezve is hullnak szirmaid.

Én várok tereád és te is ime vársz rám, de szerelmem szíve a könnyűidre vár; — vörösbegyként dalolva Megkínzatom Fáján: akarsz-e lenni vélem így énekes madár?”

„Igen, igen, igen, — hát engedd, hadd kiáltsak vérző s arany torokkal agóniád felett s ha befejezted már égő haláltusádat, én töviskoronád mélyére fészkelek.”

FRANCIS JAMMES.

Dr Petőházi Sándor.

A harminc éves „Nyugat”

A magyar „Nouvelle Revue Francaise” jubileumához

Három évtizede annak, hogy a Nyugat folyóirat először megjelent és e három évtized ma már az irodalomtörténetét. Irodalomtörténeti jelentőségűvé teszi a Nyugat írói körének magas művészi törekvése, a nyugateurópai kultúrába illeszkedő magyar irodalom eszményének következetes szolgálatát, az irodalom és közönség szorosabb viszonyának és az írói szabadságnak megteremtése és kivívása. Ez a közönség ugyan, amely a Nyugat körül csoportosult, sajnos, könyvvel polgári osztályunk történeti kialakulása, társadalmi rétegződése folytán nem éppen a törzsökös keresztény magyarság széles rétege volt.

Egy, a magyar klasszikusoktól — nem csupán azok gyér tehetségű epigonjaitól — meglehetősen érintetlen, egyébként ideges érzékenységgel, műveltség-szomjas zsidó polgári réteg hordozta kezdetben szociológiailag a Nyugat-ot, melynek igazolása azok a multhatatlan magyar értékek, akiket lapjain megnyilatkozni engedett.

mussal kacérkodik? Mert ne lássuk rózsaszínű felhőben a világot: igenis erős bolsevista agitáció folyik és a nyomorúságos helyzet sok embert könnyen megtántorít. Vessünk ennek gátat helyes, észszerű törvényekkel. Szabályozzuk a munkaadó és munkavállaló viszonyát. Oly kevés a munkásság igénye: a bérszora megszüntetése a bérminimum megállapításával, a törvényes és fizetési szabadság biztosítása, a sok-sok sóhajtozás és „munkástelevéremnek” szólítás helyett a tisztességes emberi megélhetés. Jogos a keresztény munkásságnak az a követelése, hogy ha a közgazdászok olyan szépen felállították azt a tételt, hogy a tőke és a munka a termelésnek egyenrangú tényezője, akkor ne csak a tőkés élvezze a termelésből eredő hatalmas hasznot, hanem a munkásnak is legyen meg a becsületes megélhetése.

A magánalkalmazottnak, legyen az tisztviselő, vagy munkás, egyaránt szomorú, kiszolgáltatott a helyzete. Ezt elmondták már százan is, de mind csak pusztába kiáltott szó maradt. De ha felüti fejét a bolsevista agitáció, akkor nagyokat csodálkoznak és minden marad a régiben.

De ha szomorú a helyzetük a dolgozóknak, mennyivel inkább kétségbeesztő a munkanélküliek nyomora. Hová vezet ez? Egészséges, dolgozni akaró és tudó emberek ezrei ki vannak rekesztve az élethől. Leket-e itt tovább ankétezni. Az államhatalomnak ki kell küszöbölni a gazdasági élet válságait, hogy a magánvállalkozás rentabilis legyen és egyszerűbben természetes úton mind erőteljesebben fog csökkenni a munkanélküliség. Tisztában kell lenni azzal, hogy ez nem megy máról-holnapra, de tessék végre már elkezdni.

A bolsevizmus ellen sem fegyverekkel, sem szép előadásokkal nem lehet küzdeni, hanem kizárólag a gazdasági és szociális igazságot megteremtő intézkedésekkel.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

Dr Petőházi Sándor.

A női zászlóalj hőse

Készülődés a nagy támadásra. Gyilkos gránát-
esőben dübörög a föld. Beomló fedezékek alatt,
hárféle em dermedt rémületében. — A György-
rend lovagjából ismét Nadjusa lesz

A. A. Noshoff tábornok emlékirataiból.

Fordította: Fodor Viola

1916. június közepe.

Közel két hónapja teljesít már Naidjenov telefonszolgálatot Mirov főhadnagy zászlóaljánál. Nagyobb ütközetre eddig még nem került sor. Sőt: a németek tüzéségi pergőtüze mintha erősen alábbhagyott volna. Csodálatosan szép, ragyogó nyári idő van, s az élet a bariangszerű fedezékekben sem olyan elviselhetetlen már, mint eddig. Még a csúf patkányokkal is kiegyezett már valahogy Naidjenov. Rájött arra, hogy a „patkány-csapás” nagymértékben csökken, ha ezeknek a falánk, ellenszenves bestiáknak élelmet készít kint, az ajtó előtt. Ezzel szemben gyakran megbosszantották a parányi, mezel egérkéket, amelyek olykor az asztalra is szemtelenedtek, amikor ehéjét, vagy vacsoráját fogyasztotta.

RIADÓKÉSZÜLTSG!

Közben az egész fronton nagy tevékenység folyt. Tágas és szilárd fedezékeket készítettek s új tüzéségi állásokat építettek ki. Általában mindenütt egy hatalmas, előkészületben lévő támadásról beszéltek, amelynek célja az, hogy a német állásokat Baranovicsi irányában áttörjék.

Postov őrnagy csaknem teljesen megszűntette látogatásait. Ha valahol összehatalákozott Naidjenovval, csak hűvösen és a legnagyobb tartózkodással fogadta annak katonás tisztelgését. Bosszantotta nagyon, hogy a fiatal önkéntes sohasem fogadta el meghívását és mindig talált valamilyen ürügyet, amelynek segítségével kibújhatott a látogatás alól. Bár az előkészületek az első vonalaknál a legnagyobb elővigyázatossággal folytak, hogy a németek figyelmét föl ne keltsék, — nagyon meglepő s egyben nyugtalanító volt az a körülmény, hogy a német tüzéség gyanusan hallgatott s kísérletet sem tett arra, hogy az ellenséget megzavarja.

Június végén azonban növekedni kezdett a német repülők harci tevékenysége. A tapasztalt katonák előtt azonnal világos volt, hogy a repülők fényképfelvételre készültek, hogy az ellenség előkészítő munkálatainak területi kiterjedését megállapítsák. Semmi kétség sem lehetett többé aziránt, hogy az oroszok szándékait a németek fölkezdették.

Időnként már le is csapott egy-egy nagyobb kaliberű löveg Mirov zászlóaljának állásaira. Egy napon valamennyi századparancsnokot Mirovhoz rendelték.

— Uraim! — mondotta a főhadnagy — rendelet érkezett, hogy helyezkedjünk a legteljesebb riadó-készültségbe. Minden jel arra vall, hogy bármely pillanatban, sor kerülhet egy tüzéségi ütközetre!

Szétterítette az asztalon a térképet, amelyet éppen most kapott a felsőbb parancsnokságtól s amelyen piros ceruzával voltak megjelölve azok a helyek, ahol az orosz repülők felvételei szerint német ütegek gyaníthatók. A piros foltok száma meglehetősen nagy volt s nyomasztó hatást gyakorolt a tisztekre. Mindnyájan tudták, milyen elégtelen védelmet nyújtanak az orosz fedezékek a nehéz lövegekkel szemben. Az új, jóval tágasabb és erősebb fedezékek pedig még sokáig nem készülnek el.

Abban a pillanatban, amikor a tiszték Mirovot elhagyták, nehéz gránát csapott be a fedezékbe. Ez volt az első és egyetlen ezen a napon. Az ellenséges tüzéség megkezdte a munkát.

NAPSUGAR ÉS GRANÁTESÓ

1916 július elseje úgy kezdődött, mint az eddigi napok. Csak itt-ott süvített el néha egy-egy lövedék. Egyébként minden csendes volt. Az emberek élvezték a szabad mezőt, a napsütést, mintha nem is lenne háború, mintha nem is csupán néhány száz méternyi távolságra lennének az ellenség lövészárkaitól! Olyan erős volt a vágy a nap után — és olyan nehéz az élet lent, a földalatti fedezékekben!

Igy volt ez késő délutánig.

Naidjenov éppen ügyeletes telefonista volt s miután senki sem háborgatta, elcsevegett az idősebb tartalékosokkal, aki a zászlóalj és a törzskar közötti összeköttetést tartotta fenn.

Hirtelen mindketten felugrottak, mintha egy és ugyanaz az erő a levegőbe dobta volna őket. A talaj megintzott a lábuk alatt. A telefonvezeték rény táncolni kezdett, mintha az örlöz szállta volna meg. A tetőgerendák nyögtek a fejük felett. A fedezék egyetlen kis ablakának üvegtáblája szilánkokra tört s fülkésítő dőrej rázta meg a levegőt.

Mielőtt Naidjenov és bajtársa az első rémült

meglepetéstől magához tért volna, valaki föltépte az ajtót. Mirov főhadnagy magas alakja jelent meg a bejáratnál.

— Mi újság? — kérdezte nyugodtan.

Naidjenov alig hallotta a kérdést. A lecsapó gránát robaja elfojtott minden más hangot. Mirov nyugodt magatartása azonban nem tévesztette el hatását. Naidjenov nyomban visszanyerte lélekjelenlétét:

— Semmi, főhadnagy úr! — jelentette katonásan. — Semmi újság!

Mirov az önkéntes krétafehér arcára pillantott. De hiába: tudta, hogy lelkiismeretfurdalásnak itt, most semmi helye nincs. Ellenkezőleg: hangja még hidegebb volt, amikor kiadta a parancsot:

— Vizsgálja meg azonnal, hogy a telefondrótok rendben vannak-e?

Naidjenov nyomban a kagyló után nyúlt. Csodálatos módon az első vonallal az összeköttetés sértetlen maradt. Hátra azonban másként állt a dolog. Az ezredtörzskar nem váiaszt a hívásra... A drótok bizonyára széteszkadtak.

— Gyorsan! — parancsolta Mirov a tartalékosnak. — Utána nézni! Ujra helyreállítani. Menni! Menni!

Mert a helyzet nagyon komoly volt. A németek bármely pillanatban rohamra indulhattak, s az összeköttetés hátra felé, a törzskarhoz ilyen pillanatokban rendkívül nagy fontossággal bír.

— Maga maradj, Naidjenov! Ki ellenőrizzze másként a készüléket?

VÉGNÉLKÜLI PERCEK...

Alig hagyta el a katonák a fedezéket, a pergőtüz ismét megindult, új, eddig nem tapasztalt erővel és hevességgel. A föld szakadatlanul rengett. A hatalmas, gyors egymásutánban következő robbanások nyomán a tetőről és falakról nagy tömegben hullott a föld a fedezék belsejébe. — Olyan volt ez, mintha a mennybolt szakadt volna le a földre s elérkezett volna a végítélet órája. A földalatti barlangokban lakó katonák közül sokan elhagyták vakondtanyájukat s a szabadba menekültek: — inkább szótápetni a gyilkos gránátoktól, mint elevezen eltemetettetni s lassan megfulladni!

A telefonfedezék egyik sarkában rémülettől kábultan guggolt egy patkány, mellette, két, parányi egér... Az ő fészükét s földbejárt folyosójukat talán már betemette a robbanás...

A percek örökkévalóknak tetszettek Mirov és Naidjenov előtt. Szörnyű gondolatok, elképzelések kergettek egymást agyukban, — minden másodpercben azt hitték, hogy a remegő, recsegő nehéz tető rájuk szakad s betemeti őket. Naidjenov még megszokta már a halált, — most azonban mégis egész testében reszkett. Milyen kicsinynek és szánalmasnak érezte most magát!

Mirov mellett, aki komolyan, mozdulatlanul állt mellette s megnyugtatólag a keze után nyúlt. Mondott is valamit, — de a hangok elvesztek a szakadatlan morajlásban, dübörgésben, recsegéropogásban.

A legrosszabb azonban még mindig nem mult el! A pergőtüz ereje egyre fokozódott; valósággal a pokol szabadult el a földön, a fedezékek s hadállások felett.

Kimeresztett szemmel bámult Mirov a kijáratra, a menekülésnek erre az egyetlen útjára. Naidjenov szorosan hozzásimult a bajtárhoz, mintha menedéket keresne nála a legezörnyűből: az élve eltemetetéssel szemben.

Óriási ütés rázta meg most a fedezéket. Nagy tömeg földtörmelék hullott alá a tetőről, falakról. A nehéz tető zuhanni kezdett. A falak tántorogtak. Pillanatig semmi sem lehetett látni.

TELETALALAT!

Ez a vég?

A sir?

Mirov még mindig a helyén állott. Naidjenov azonban a bajtárs nyaka köré fonta a karját, s fejét rémületen elrejtette annak mellén.

Igy várta Naidjenov a véget.

Nem, ez nem volt többé Naidjenov, a Györgyrend lovagja, hanem Nadjusa, a leány, a nő, aki a végszükség órájában menedéket keres a férfinél, akiben bízik...

A rémület másodpercei elszálltak. Lassan fölemelte a fejét Naidjenov, s — mint Mirov — ő is a keskeny ajtónyílásra bámult!

Most közvetlen mellettük borzalmas valami hatolt be a fedezékbe: egy fekete acélkorong, mely csúf kajánsággal vigyorgott rájuk, mint a halál izzó szeme. Mélyen belefuródott a falba...

Vaktalálalat talán?... Vajjon ártalmatlan már?... Vagy a halál lángja ég benne, s a következő pillanatban kitor, hogy köröskörül mindent ronggyá tépjen?

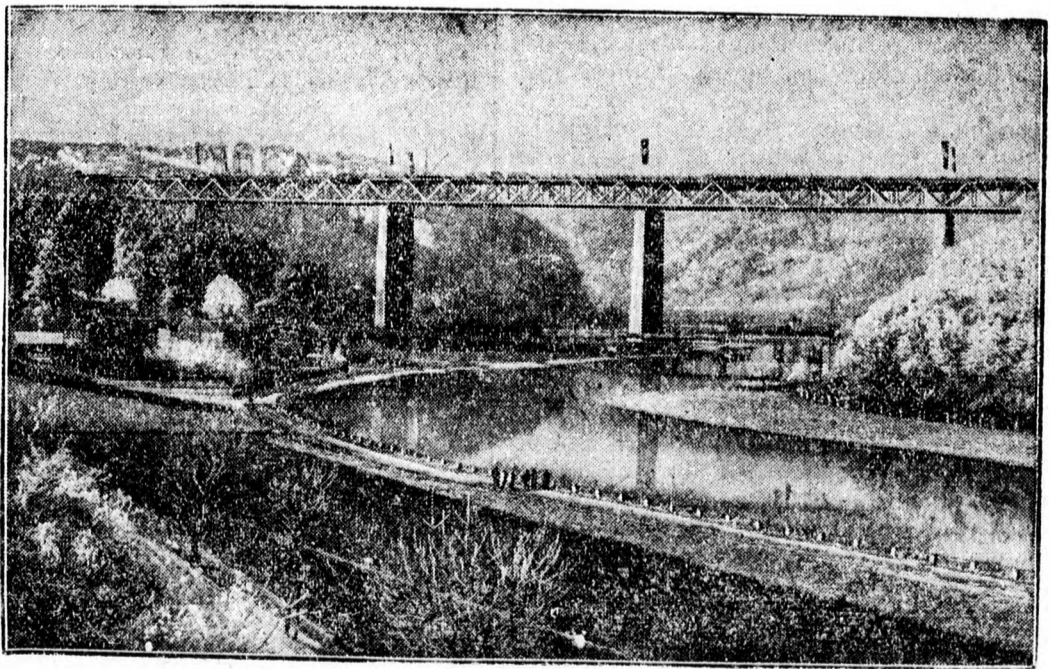
A halállal szemben felodódot minden feszültség. Két, szegény, tehetetlen ember voltak már csupán, jelentéktelen férgek, akiket a következő pillanat talán már szétszór és átsöpör a létből — a pusztulásba.

Ujabb, hatalmas robbanás, mely mindkettőt föld- és porfellegbe burkolja... A telefonista keze reszkette kapaszkodni a főhadnagy karjába, — átölelik egymást, mint akik számára nincs már más, csak ennek az egyetlen, vigasztaló bizonyosságnak tudata, hogy a halál borzalmaival szemben nem állnak egyedül...

SZEMBEN A HALALLAL

A német gránát acéja azonban, mely tőlük alig két tenyérnyi távolságra hatolt be, tetőn és földön áttörve, a fedezékbe, — még mindig nem változott. Mint egy kigyó mágneses tekintete előtt, úgy állt a két ember, szinte hipnotizáltak, szemben a pusztulással, s mozdulatlanul meredt a falból feléjük vigyorgó borzalmas acél szembe. Minden maradt a régiben. Kinn recsegtek, ropogtak, süvítettek és sikoltottak az ellenséges gránátok. A pokol elszabadult. De itt, benn, a telefonfedezékben még minden úgy volt, mint az előbb. A telefonkészülék levált a gyalulatlan deszkatalpazatról s a földön feküdt. A sarkokban még most is ott guggolt — rémülettől kábultan — a kövér patkány s mellette a két kis egér... S Naidjenov önkéntes, mellén a vitézségi éremmel, még mindig görcsösen ölelte Mirov főhadnagy nyakát, s zokogott az átél, súlyos megrázkódtatástól.

(Folytatjuk.)

Új autóhid Hannovernél.

A németek utépitési programjában jelentős helyet foglal el az az új hid, amelyet Hannovernél építettek. Az új hid 60 m. magas és 416 m. hosszú, szélessége 41,5 m. Az új, teljesen modern technikával készített hidról gyönyörű kilátás nyílik a festői környékre.

Uj katolikus irodalom

I. Katolikus népróza

Írta: Rády Elemér

Az új katolikus irodalom világszerte bőséges termést adott az elmúlt esztendőben is. A szellemi élet terén egy érdekes fejlődésnek vagyunk a tanui napjainkban: az intelligencia egyre több érdeklődést mutat a spiritualizmus, a szellem kérdései iránt és az a cinikus-nválkás szkepticizmus, amely Voltairtól kezdve méltelyezte az értelmiségi rétegeket s amely következetesen a materializmusba és marxizmusba torkollott — ma már kezd anarchizmus lenni a magasabb kulturát igénylő rétegekben. Ha korunk szellemi áramlatait figyeljük, észrevehetjük, hogy a szkepticizmus és marxizmus egyre inkább a zsidóértelmiség szűk körébe szorul, nyilván annak következtében, hogy ez előtt a réteg előtt csak három út áll: 1. a cionizmus, amely lényegében az újkori nacionalizmusoknak felel meg, de amelytől egyrészt irtózik; 2. a szkepticizmus, amelynek ürességét és anarchizmusát azonban itt is kezdik érezni és végül 3. a marxizmus, amelyben bizonyos faji adottságaiknak megfelelő pozitívumot mégis kapnak.

A keresztény értelmiség viszont vagy a szélső nacionalista eszméáramlatokban keres kivezető utat, vagy pedig a legmélyebb spiritualizmusban találja meg szellemi kielégülését. A szellem arisztokratáinak társaságában ezért találkozunk az utóbbi időben egyre több komoly konverzióval s egy egész sor katolikus irodalmi csúcsteljesítménnyel. A *Magyar Lapok* nem egyszer adott már számot ennek a katolikus világirodalomnak teljesítményeiről.

Az alábbiakban arról kívánok számot adni, hogy ebből a bő irodalmi termésből mi jutott el az utóbbi hónapokban a magyar közönséghez s a magyar katolikus írógárda mivel járult hozzá a katolikus irodalom gazdagításához. Azt hiszem, az ardeali magyarságnak jó szolgálatot teszek, ha a magyar irodalmi életnek erről az újabb eredményéről beszámolok.

Georges Bernanos: „A sátán árnyékában“

Vannak kérdések, amelyekre a pszichoanalízis sokszor megkísérli feleletet adni, azonban a lelki történések csodálatos összefüggéseinek okát nem tudja megfejtetni. A lélek belső küzdelme, válságai, szédületes mélységei sokszor a természettudomány és pszichológia realitásaival fel nem mérhetők.

Az új francia katolikus írók, főleg pedig Mauriac, a léleknek ebbe a csodálatosan rejtelmes világába vetítenek fényt. Ennek az új francia katolikus irodalomnak egyik nemrégiben feltűnt nagysága, Georges Bernanos, aki negyvenéves korában, 1926-ban „*Sous le soleil de Satan*“ (A sátán árnyékában) című könyvével egyik napról a másikra lett híressé. Ezzel az egy könyvével a francia katolikus irodalomban Mauriac mellé került. Ebben a könyvében, amely *Just Béla* fordításában most jelent meg magyarul, Bernanos csodálatos lélekismerettel mutatja be az emberi lélekben lejátszódó jó és rossz küzdelmét. Olyan problémákat vet fel, amelyekre a materialista ember és tudomány nem tud feleletet adni s amelyekre végeredményben csak a transzcendentális erőkhöz hívó lélek talál megoldást.

A regény hőse egy fiatal pap, Donissan abbé, aki a sátánnal vívott nagy lelki harc után jut el odáig, hogy Lumbres szentje legyen. Bernanos könyvében az emberi lélek szédületes mélységei tárulnak fel. Az egész regény a jó és a rossz küzdelme, félelmetes szenvedések elevenednek meg, a sátán kinyújtja karját a lelkekért és a megkísértett lélek ösztönösen védekezik a gonosz hatalma ellen. Donissan abbénak a sátánnal vívott félelmetes küzdelme közepette látjuk meg azoknak a kis embereknek a csodálatos világát is, amely láthatatlanul szintén telve van megki-

sértésekkel és ezernyi benső küzdelemmel.

Bernanos regénye igazi katolikus regény, amely nem az emberi bűnök, az elesettségek és a rossz hazug elkendőzésével, nem a fehér irodalom émelvítő álszentségével akar katolikus lenni, hanem az élet egyetemességének, a bűnök és a jónak őszinte feltárásával mutatja be az élet igazi arcát, a lélek mélységeit, belső küzdelmeit és azokat az erőket, amelyek a földi realitásokon túl a jó és a rossz küzdőterévé teszik az emberi lelket.

A sátán, a rossz túlvilági hatalmassága az újkori irodalomban először Huysmans-nál lép fel. De nála még nem illeszkedik bele egy olyan egyetemes világképbe, mint Bernanos-nál, aki ebben a regényében formailag és lényegileg is megmutatja a sorsokat egybekapcsoló nagy egységet.

Sokan azzal vádolták Bernanost, hogy túlzott szerepet tulajdonít a földöntúli hatalmaknak. Nos, Bernanos regényeinek ép az az értelme, hogy akkor, amidőn már katolikus körökben is a túlzott racionalizmus kapott lábra, amikor látszólag megfejtethetetlen problémákra egyetlen megoldásnak a klinikai körtemet kezdték hirdetni, rávilágított a racionálisan túli valóságokra is és hirdette, hogy a sátán hatalma ellen harcolni kell. A sátán árnyékában is tulajdonképpen nem egyéb, mint harc a gonosz ellen.

Bernanosnak ez az első könyve, amely magyarul is megjelent s így megismerhettük az új francia katolikus irodalomnak egyik legizmosabb tehetségét. Reméljük, hogy legújabb könyve, *A sátán árnyékában* — nál is magasabban álló *Journal d'un Curé* (Egy plébános naplója), rövidesen magyarul is megjelenik.

Francois Mauriac: „Fekete angyalok“

Francois Mauriac az a regényíró, akit a kritika a katolikus írók közé soroz, de akinek katolicitása mégis a legtöbb ellenvéleményt váltotta ki, akit már jansenizmussal is megvádoltak s aki valóban katolikus író számára új és veszedelmes területekre merészkedett. Maurias regényírása messze esik Claudel fenséges és tiszta magasságaitól és még távolabb áll a Bordeaux-Bazin-féle fehér irodalomtól. A lélek legrejtettebb titkaiba férkőzik, idillikus csend és nyugalom helyett napjaink szomorú krónikái elevenednek meg írásaiban, szörnyű bűnök nyílnak meg előttünk s ezeknek a szomorú valóságoknak a feltárása után sem kapunk Mauriacról jámbor erkölcsi oktatásokat, hanem ott is, ahol már csak a hit mélységei adhatnak megnyugvást, csak egy-egy röpke

utalásban az embert elérő kegyelem egy-egy halvány sugarával érezzük meg Mauriac mélyen gyökerező hitét. Ma már túl vagyunk azon, hogy arról vitakozzunk: katolikus író-e Mauriac. Az éveken keresztül folyó harc után közismerten Mauriac a mai francia irodalomnak Claudel mellett a legeredetibb katolikus írója, aki új perspektívákat nyitott meg a katolikus irodalom számára.

A *Fekete angyalok*-ban, amely most jelent meg magyar fordításban Mauriac sötét bűnökkel telt világba, Liogeats vidékére, a Frontenacoc szomszédságába (emlékezzünk a gyönyörű Frontenac misztériumra) vezet, ebbe a francia provinciába, ahol az emberek beleragadtak valami undorító materializmus és önzés posványába. Ennek a leverő világnak csak a Frontenacoc birtokán elterülő nyálkás mocsarakban találhatnánk méltó szimbólumot. Ebből a világból indul el bűnökkel teli útjára Gabriel Gradere, hogy ismét ide térjen vissza s egy szörnyű gyilkosság bűnével terheltlen nyugodjon meg egy másik szenvedő lélek közelében, Alain Foreasnál, a kisvárosi papnál, aki önmagával és környezeté gonoszságával küzdve indul el a szentség útján. Érdekesítő Gabriel Gradere vergődése és izgató ennek a materializmusba, önzésbe hulló világnak, mely körülveszi a bűnös életet. Csak néha-néha világít bele ebbe a sötét képbe egy-egy reményadó sugár, amelynek fényénél ebben a fárastó és nyomasztó környezetben is megláthatjuk a kegyelem erejét.

A *Fekete angyalok* Mauriacnak egyik legmagasabbra emelkedő alkotása, amely egy színvonalon van a világhírű *La Robe Pretetel*, a *Viperafészkekkel* és a *Terese Desqueyroux*-val. A fordítás nehéz munkáját *Illés Endre* végezte igazi művészi hozzáértéssel.

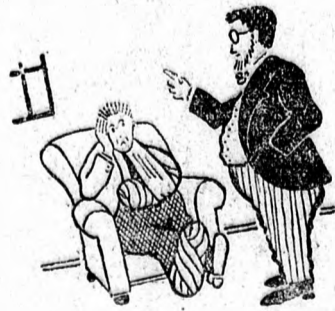
K. G. Chesterton: „Pater Brown bölcsessége“

Detektivhistóriák, mély filozófiai alappal. Csak ilyen különös műfaj alá lehetne sorozni a nagy angol írónak Pater Brownról szóló történeteit, amelyekből öt igazán érdekes kötetet hagyott hátra. Hogyan jutott a filozófus és humorista Chesterton Brown atya különös figurájához?

Chesterton az analitikusokat és az újromantikusokat akarta kigúnyolni. Az analitikusok mindent körülírásáért már, mindenit agyonlemeztek, az emberről mindent lefejtettek s egy vigyorgó, undorító csontváz meredt felénk. Ekkor jöttek az újromantikusok és hirdették, hogy mese és álom kell. Ezzel kerültek meg az igazságot, amelyet kimondani nem mertek, elhazudni pedig nem akartak. Egy kis kerülővel tehát kikötöttek a mesénél. És ekkor megjelent egy félszeg, mulatságos, suta kis alak, Brown atya, reverendája zsebébe dugta kezét, szerényen, de ravaszul mosolygott s közben egy-egy kellemetlen igazságot mondott oda s a felsült újromantikusokon vele együtt mulatott mindenki, aki megértette, mit akar mondani Chesterton.

Érdekesek és mulatságosak Brown atya kalandjai magukban is, ha mélyen fekvő filozófiai alapjukat nem is nézzük. De ezek az érdekesítő történetek és Pater Brown figurája is csak keret, hogy Chesterton eredetien és utánozhatatlanul igazi egyéniségét: a filozófust és a keresztény világregd értelmezőjét lássuk meg benne. Itt is állandóan két világ ütközik össze: a bűnös és a kereszténység. Brown atya ennek a keresztény erkölcsi világának a megtestesítője, aki a maga látszólagos félszégével is magasan fölötte áll az atheizmus, materializmus és anarchia világának nagy-képű emberein. A szórakoztató históriából úgy alakul ki egy rejtett, sohasem bántóan kihangsúlyozott és gicces tanulság. A burleszkyszerűen kacagtató vagy érdekesítően izgalmas történetek után — vagy közben — Brown atya el-ejt egy-egy szót, amiből azután megsejthetjük Brown atya szerénysége mögött is ennek az erkölcsi világregdnek a felsőbbbőségét a nagy-képű, pöffeszkedő, de végeredményben mindig elbukó atheizmussal szemben. A Brown-történetek is annyira szerves részei Chesterton alkotásának, mint a világhírű *Orthodoxia*, a *Hazugságok és Igazságok* vagy a *Don Quijote* visszatérése. Ezekben is megérezzük, hogy mi-

A reuma megtámadja az ízületeket, izmokat és a szívet

— Jaj! A reuma összetörte a csontjaimat
Egyetlen egy orvosság van ez ellen: reggel
és este egy CARMOL*-os bedörzsölés.

*: Carmol a legjobb bedörzsölőeszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Ára üvegenként 22 lei.

Ilyen terjedelmes skálán tudott játszani az angol katolicizmusnak ez a nagy apológétája és írója. Eppen azért a „Pater Brown bölcsesége”-nek, amely egyik legismertebb kötete a Brown-históriáknak, a lefordítása hiányt pótol a katolikus irodalomban. A könyv Aradi Zsolt szép és pontos fordításában jelent meg.

Willa Cather: „Arnyékok a sziklán”

Willa Cathernek ez az első könyve, amely a magyar közönséghez is eljutott. Pedig az amerikai irodalomnak egyik legeredetibb, legtöbbet emlegetett írója Willa Cather, aki az újkori amerikai írók közül a legtöbb tehetséggel és eredetiséggel képviseli a katolikus szellemet. Willa Cather több nagy regényszerű után (The Song of the Lark, My Antonia, A Lost Lady) jutott el a katolicizmushoz. 1925-ben jelent meg „The Professor's House” című könyve, első katolikus regénye, amelyben egy humanista tanár alakját rajzolja meg. A kritika úgy fogadta, mint Babbitt-nak, Sinclair Lewis híressé vált figurájának az ellenpólusát. Babbit az automata-széria-ember, Cather professor pedig az egyéniségben, belső értékekben hívő ember megszemélyesítője. Ez a könyv a szellem nevében tiltakozást jelentett a felsőbbrendűség és spiritualizmust elnyomó gépkultúra ellen.

Willa Catherben érdekesen egyesül a valódi amerikai szellem és patriotizmus a latin művészi szemlélettel. Míg az amerikai írók a kettős amerikai tradíciónak csak az angol-szász forrásaiból merítettek, ő a latin szellemhez fordul. Így érthetjük meg, hogy egyik regényét (Halálos ellenségem) a kritika Mauriac alkotásaival mérte össze.

Cather több regényében foglalkozik az amerikai történelemmel s különösen az amerikai katolicizmus multjával. Leghíresebb ilyen tárgyú regénye az Ujmexikóban játszódó „Death comes for the Archbishop” és a „Shadows on the Rock” (Arnyékok a sziklán). Az utóbbiak magyar fordítása most jelent meg s így ezzel a magyar közönség is izelítőt kap Cather művészetéből. A regény Quebec-ben, a kanadai francia gyarmaton játszik a 17. század végén. Két kis gyermek lelkén keresztül szemléltet egy friss, életerős kezdődő civilizációt és kultúrát. Ebben a félig vad környezetben, ahol az önkény jelenti az államhatalmat, mutatja be a hittérítés hősi korszakát, önfeláldozó papok és apácák emberfeletti küzdelmét, miszionáriusok csodálatos erőfeszítéseit. Egy születő új világ küszöbén állunk s ebből az époszi korszakból formálja meg az amerikai történelmi tradícióját.

Számunkra idegen, de érdekes környezet ez. Egyszerre ismerjük meg belőle az újvilág multját és korunk egyik legeredetibb írójának keresztül a mai fejlődő amerikai katolicizmus szellemét is. Willa Cather könyve figyelmeztet, hogy az új világban is erős katolikus szellemiség hontogattja szárnyait. Sajnos, Cather könyve is csak izelítő ebből...

Sigríd Undset: „Ida Elisabeth”

Csak teljesség kedvéért említem meg, hogy most jelent meg a Nobel-díjas nagy norvég író egyik legújabb regényének a fordítása is. Ez a monumentális alkotás, amely a Kristin Lawransdatter után is csak emelkedést jelent az író pályáján, nem mérhető még a francia és angol nagyok mértékével sem és kívánkozik e szűkrezabott keretek közül. Undset könyvével külön kívánok foglalkozni.

Francois Mauriac: „Jézus élete”

Ez a könyv sem tartozik ebbe a szép-prózát ismertető cikkbe, legfeljebb gyönyörű mauriac-i stílusa révén. Ha egy író elmélyül a katolicizmusban, el kell jusson oda, hogy Jézus csodálatos isteni életének művészi megírásába kezdjen. Az új katolikus irodalomban ez eddig Papininek sikerült csupán. Mauriac a második, aki ebbe a nehéz munkába belekezdett és valóban méltó módon tudta tervét valóra váltani. A könyvnek világszerte nagy sikere volt, ami igazolja tételünket: az intelligencia mohón kap a lelkesítést hirdető köny-

vek után. Jézus élete vallomás: Mauriac mély hitének és katolicitásának eddig egyik leg-szebb megnyilatkozása.

Ijjas Antal: „Az üzenet”

A magyar katolikus írógárda szépirodalmi termése a gazdag fordítás-irodalom mellett túlságosan szegény. A tudományos irodalomban néhány értékes könyvről beszámolhatunk ugyan (következő cikkemben az új katolikus tudományos irodalomról szólok), de a szépirodalomban az említésreméltó újdonság egyedül Mécs László új verseskönyve (Fehéren és Kéken), Ijjas Antal az Üzenet című novellás kötete és Thurzó Gábornak, a legfiatalabb író-nemzedék tagjának Segítő Fortunatus c. regényes elbeszélése.

Ijjas Antal novelláiban a legújabb írói nemzedék szólal meg. Az író tíz esztendő irodalmi terméséből válogatta össze a legjobbakat — húsz novellát — s ezzel az írói bemutatkozáson túl egy kordokumentumot is adott. Mert Ijjas Antal több novelláját joggal uvezhetnénk dívatos szóval „nemzedék-élmény”-nek. Annak a fiatalágnak a hangját és látásmódját fedezhetjük fel benne, amely ma Európaszerte a szociális szellem és a mély lelki-ség jegyében kér szót. Mennyire mások ennek a nemzedéknek és Ijjas Antalnak is a meg-látásai és megérzései, mint az előtte járó nemzedéké. Csak a „Pusztai Vigiliát”, vagy a „Hil-versumi hegedűt” kell elolvasnunk. Az utóbbiban szinte túlzott öntudattal mondja el az író vallomását arról, hogy alulról a mélyből jött. A ferencvárosi kiskávéházban magányosan és elhagyatottan eltöltött karácsonyeste leírásából a mai fiatalág szociális elhagyatottságát érezzük kicsengeni. A „Két arc”-ban igazi írói erővel, víziószzerű élességgel elvenedik meg előttünk a világhírű filmszínész nő megkínzott idegessége. Ugy véljük, ezek a legjobb darabjai a kötetnek.

Vasárnap

Ugyan szívem mért keseregtlé,
Amért az Ur nagyot akart
És meddő, fehér hóhegy lettél;

Amért zordan akarta Róma,
Hogy kökeblű bérc maradj,
S nem életet fogandó róma.

Ma bíbor lángban felragyogtál,
Szíveket húztál: Sursum corda!
Szív-kertekbe áldást csorogtál.

Ma zöldebbek a völgyi rétek.
Jól megörzött nedveid áldják
A csókolódzó pipitéreket.

Jégből legyen a pap-szív zára.
Majd jön a nyár. Sok áldás hull még
Az apostolok lábnyomára.

SZÉKELY LÁSZLÓ.

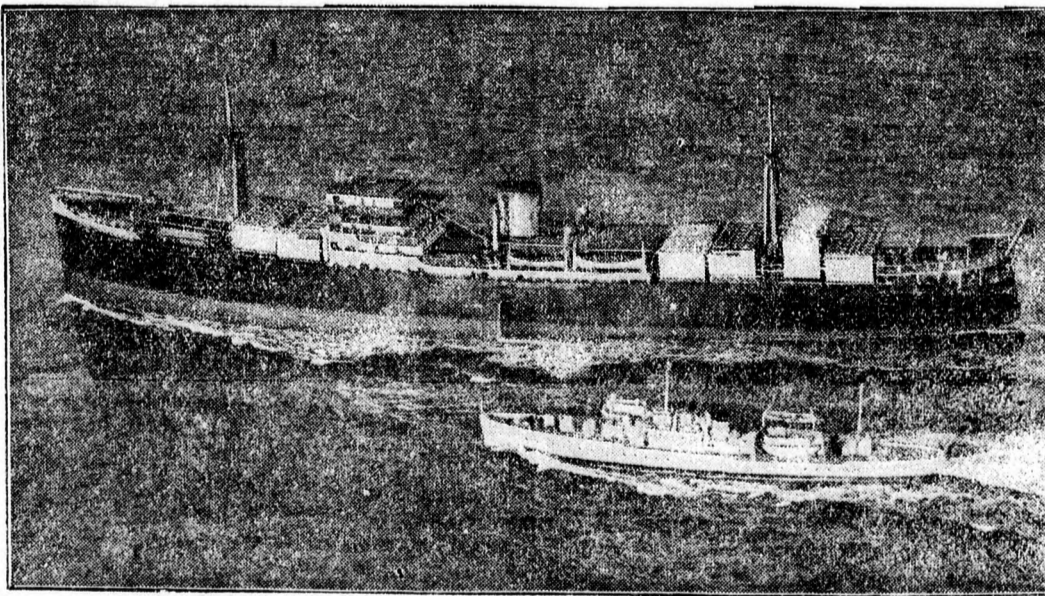
Ijjas a mai irodalomnak egyúttal egyik leg- európaibb műveltségű tagja. Firenzei és római élményei, történelmi tárgyú novellái igazolják ezt a megállapításunkat. X. Leó és Talleyrand művészi megrajzolt arcéle mögött misztikus történelemformáló erőket sejtet és ebben megismerjük az új nemzedék történelmi szemléletét is.

Húsz novellában húsz érdekes mai arc bontakozik ki előttünk valódi művészi meg-elevenítésben. Ijjas nehézveretű stílusa külön élmény, de úgy hisszük ez az egyéni stílus néha már a modorosság határán jár. Ez talán az egyetlen, amit hibául róhatunk fel. Különben ezzel a reprezentatív Ijjas-kötettel a fiatal katolikus írónemzedék egyik legtehetségesebb tagját köszönhetjük Ijjasban, aki így csokorba-szedett és kiválogatott írásaival igazolta, hogy beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

Thurzó Gábor: „Segítő Fortunatus”

A magyar irodalomban érezhető a leg-pregnánsabban a magyar társadalom struktúrájának egy nagy hiányossága: a polgárságnélküliség. Van egy vékony legfelsőbb rétegünk, van milliós agrár-kispolgár és proletár-osztályunk, de aminek a kettő között kellene állnia, mint a legerősebb kultúrahordozó rétegnak, a polgári középosztály — ez hiányzik. Mert a hivatalnok-középosztály nem pótolja a nyugati értelemben vett polgárságot. Ezért nincs azután igazi polgári irodalmunk, mint amilyen a németeknek vagy a franciáknak van. Thurzó Gáborban, aki első kötetével (Segítő Fortunatus, regényes elbeszélés) most lépett a nyilvánosság elé, egy igen tehetségesnek ígérkező polgári író üdvözölhetünk. Thurzó a ma dívatos „gyermekkori élmény-irodalom”-mal mutatkozik be. Ebben elődje is van már, a tehetséges Márai Sándor, aki az „Egy polgár vallomásaiban” dolgozta fel gyermekkorát s tulajdonképpen a magyar polgári irodalomnak egyik legtehetségesebb úttörője. Thurzónál is érzünk bizonyos Márai-ressentimentet, de a két író között inkább tárgy-polgárság és stílusbeli rokonság van. Thurzónál egy kissé szentimentális alaphang mögött mély katolikus életszemléletet látunk. Máraiban a liberális polgári család széthullottságát és lagymatag erkölcs-nélküliséget (nem pozitív erkölstelenséget, hanem az erkölcsi érzék eltompulását) érezzük meg, Thurzónál a család misztikus egység, élő közösség.

Ez a százoldalas kis elbeszélés egyik legnagyobb nyeresége az utolsó hónapok magyar katolikus irodalmának. Ijjas a már ismert katolikus író ígéréteit váltotta valóra. Thurzó pedig mint sok reményre jogosító ígért mutatkozott be. Azt hiszem nem vagyok túlzottan optimista, ha Thurzóban az elkövetkező évek egyik legtehetségesebb fiatal katolikus íróját köszöntöm.

Orosz szovjethajó Amerikában.

A képünkön látható jellegzetes kiképzésű szovjet óceánjáró, a „Mar Cantabrio” egy amerikai kikötőben horgonyoz. A fedélzetspecialisan épített rakodóhelyek vannak, amelyekben 250 millió lei értékű repülőgép és hadianyagot szállít Oroszországba.

Schiff Béla vöröstelepe:

Amikoremlékoszlopot állított a vármegye az első tsinált út nagyobb dicsőségére...

Száz és egynéhány évvel ezelőtt magyar, latin, román és német felírást véstek a hat méter magas banati kő-obeliszkre. Nyelvtörténeti szempontból is rendkívüli érdekességgel bír a román felírás

Utazás a történelem szekerén — a tegnaptól a mába

Timisoara. Saját tud. Kis borbélyüzletekben vagy külvárosi vendéglőkben látni még elvélve ócska olajnyomatu képeken, hogyan utaztak az emberek száz évvel ezelőtt. Hangelatos képek ezek a régi romantikát lehellő festmények. Minden hóval borítva, a postakocsi lovait most váltották éppen és a cilinderes úr meg a meleg bundákba burkolt hölgy fázva szállnak fel újra a kocsi, bizonyára, hogy karácsonyra szeretteiknél lehessenek. Ott kell hagyni a vendéglőt, amelyben a rövid tartózkodás alatt sebtiben forró teát ittak. Csupa hangulat a kép: a hó, a cilinder és a sárgára festett postakocsi... Ilyenféle régi utazásokra emlékezett a timisoarai határban egy nagy fehér kereszt is, amely már száz esztendőnél régebben áll a Sacalazra vezető út mellett s

amely most, hogy arrajártam, felidézte mindazt, amiért építették s amit tulajdonképpen hirdetni kellene. Száz évnek előtte külön azért emelték ezt az emlékművet, hogy — talán beláthatatlan időnkig — hirt adjon a nagy alkotásról, amely annak idején tényleg nagy dolog volt: kövezett út a banati síkon.

Most szürke és hallgatag a banati sík táj. Hallgatagon meláz eléggé hatalmas méreteivel a „fehér kereszt” is az országút mellett. Valóságos tájékozási pont ma: a vadászok is a „fehér keresztnél” szoktak találkozni s onnan indulnak cserkészni. Hallgatagon belémered a szürke tájba és mégis eszembe juttatta a kis borbélyüzletek olajnyomatait, meg régi feljegyzéseket a régi banati utazásokról.

Lutum ponunt supra lutum, et hoc nominant országotum...

Különleges utazás volt az — legalább is a mai fogalmak szerint! A hangulatot, a romantikát bizonyára nem egyszer elűzte maga az út: a sivar banati szűz... A többi el lehet képzelni. Már II. József, amikor beutazta a Banatot, röviden ugyan, de — kimerítően jellemezte a banati utakat. Egyszerűen csak annyit jegyzett fel róluk, hogy azokat maga a természet („die liebe Natur”) alkotta. A többi nem nehéz kitalálni: a régi szekényomokon indultak neki a kocsi... Olyan vidéken, ahol hire-hamva sincs a kőnek s ahol, ha egyszer megered az eső, soká megemegetik. Régi utazók részletezik is az utak állapotát. Az egyik fejszónya hallja az „országut” emlegetni és leszögezi: „Lutum ponunt supra lutum, et hoc nominant országotum.” A sárta sarat raknak és kész az út... Ugyanis, már fejletlenebb formájában, az utat meg akarták különböztetni a nyílt mezőtől és hogy sehogyan se lehessen letévedni róla, kétoldalt árokkal szegélyezték. Ami föld pedig kikerült az árokból, azt az út közepére vetették, hogy „feltöltsék” vele. Beállt aztán az esős idő... persze hogy megakadt a társaskocsi s az utasoknak le kellett szállniok és kénytelen-kelletlen segédkezniök — legalább is tolni a járművet, esetleg lapátot is kézbe ragadniok — nehogy ott északázzanak a sártenger kelles közepén s aztán ki tudja mikor érik el céljukat. Ilyen „hangulatónak” mutatkozott sokszor az utazás — a valóságban.

Mit jegyzett fel anno 1660-ban Evlia Cselebi török utazó a „süppedékes” banati utakról

Régi fogva így volt. Timisoara a régi temesvári vár korában ingoványos környéke miatt vált szinte hozzáférhetelenné. Evlia Cselebi török utazó már 1660-ban megírta: „Ha eső esik, akkor a városban kívül jekvő süppedékes helyen akár egy elefánt is elmerül.” De még a város utcái is eléggé sárosak lehetnek, mert a török író szerint az utcákat deszkapadlókból rakták ki, köveket pedig egyáltalán nem volt. A török hódoltság után, amikor osztrák koronatarományfőlet faragtak egyidőre a Banatból, külön gondot fordítottak a városra, amelyet Kis-Bécsnek szerettek nevezgetni. A várbeli utcákat bizony, akárhonnán hozták is a követ, kikövezték, azokat az egy időben sokat magasztalt „négysszögkővek” borították, amelyek, közkiánára, csak most az éssze) tűntek el véglegesen. Amíg ugyanis a bevárosnak a legutóbbi évtizedekben keltezetű új utcáit modernül alakították ki, a város szívében, a régi utcákon lépcsőszerű feljárata

volt a kegyetlen, hepehupás, „négysszögkővárdának.” Most aztán ezek az utcák is aszfaltburkolatot és aszfaltozott kocsutatót kaptak. S amikor ennek alapozási munkálatait végezték, majd mindenütt ódon deszkacölöpök kerültek elő a földből. Az Evlia Cselebi csaknem háromszázévesztendős deszkapadlójának maradványa került felszínre, utolsó emlékezősként — és tmt aztán el, végképp, a régi kockakövezetet egyetemben. S a deszkacölöpök — díszre-tükre legyen mondva — feketére, acélkeménységűvé váltak, mint a régi alapfalak alá került székásos fölgypalóták.

Az első „tsinált út...”

A régi városi utak emléke mellé odakiváncoklik a városon kívüli utaké is. I. G. Kohl németországai utazó is. 1842-ben ittjártán, kei-

„Quèsta cruce Christinesca...” — „Az utasnak áldás és békesség...”

Hogy hosszú idő után most újra az obeliszknei jártam, a régi felírásoknak már semmi nyomát sem láttam. Ugyáltszik, valamely legutóbbi tatarozásnál távolították el. Az egész mű egyébként fehérre van meszelve és jókarban laritya. Szövegét a Történelmi és Régészeti Társulat számára Lád Károly mérnök másolta le 1917-ben s így tudjuk, hogy a magyar szöveg röviden csak annyit közölt, hogy V. Ferdinánd (koronázásának) első évében „eme járhatatlan út” helyre lett állítva. S aztán ezt betűzhette ki az utas:

Istennek dicsőség, —
Királynak hírség, —
Királynak szeretet, —
Embernek betsület, —
Az utasnak
áldás és békesség.

A kétoldalt elhelyezett latin és német felírás megmagyarázta, hogy az utat rétháti Kövér János főszolgabíró és felsőkubini Meskó Ezeiel alszolgabíró köveztette ki Török Antal csanádi püspök, Schneller Antal parancsnokló tábornok, Momir Ferenc várparancsnok, Muslai László alispán, Bedekovich Tamás kamarai adminisztrátor és Klapka József polgármester (Klapka György tábornok édesatyja) idejében. Fel voltak említve a jegyzők is, akiknek felügyelete alatt a munkát a sacalaziak a beregszau roman lakosokkal együtt végezték. A ro-

Csak fél ember
az ember, ha NÁTHÁS vagy meg van HÖLVE. Azonban miért is kintőlünk napokon, sőt heteken át, amikor már 1—2

ASPIRIN
TABLETTA

le segíthet.

Figyeljen a Bayer Keresztre!

lemes előzékenységgel találja, hogy a társaskocsit az utasok kényelmére a szőloda udvaráig behozzák. Csak be kell szállni... A jármű elindul, de utazónk csakhamar ráeszmél arra, amit neki a banati utakról mondtak: két árok közé zárt feneketlen sár. „Ezt a deficienciát — írja — különösen este felé igen megfélemlőnek találtuk, amikor is a Temesvárról kiinduló tsinált út utolsó nyomait is rég elhagytuk; járművünk éber kocsisunk örökös kiabálása és szegény, agyonhajszolt lovaink heroikus erőlködése ellenére is csigalassúsággal kuszott tova az iszaphan; végül besötétedett és az eső szüntelenül esett.”

A városból kiinduló kövezett út, a régiek részéről sokat emlegetett „tsinált út” volt az első alkotás, amikor a vármegye vette a kezébe a közlekedés ügyét és megfelelő állapotokat igyekezett teremteni. Tényleg nagy dolog volt az akkori közlekedési eszközök mellett megfelelő mennyiségű követ lehordatni a banati síkságra. Nemcsak I. G. Kohl, de mások is nem mulasztották el, legalább megemlíteni. Az első „tsinált út” munkálatai 1830-ban kezdődtek s amikor 1931. őszén befejeződtek, a vármegye külön obeliszket emeltetett az út mellé, hogy későbbi időknek is hirdesse, kiknek volt részük a nagy munkában. Így aztán bő felírással is ellátták, mégpedig — a sokat támadott vármegye felfogására jellemző módon — négy nyelven szerkesztett szöveggel. Száz és egynéhány évvel ezelőtt magyar, latin, német és román írást véstek a hatméter magas emlékbobeliszkre, amely a csúcsán keresztbe végződik.

mán szöveg viszont — ha helyesen másolták le — talán még román nyelvészeti szempontból is érdekes lehet:

Quèsta cruce Christinesca
aquí este rádicat,
intr' un' multimeiré altá
la Creator dedicat
che póturó prin sudore,
lutól questo a patri
Sakádházán in socie
co' Beregszon' romani.

És bizonyára az egész környék ünnepe volt, amikor Maior János püspöki titkár az emlékművet a büszke kövezett út szélén beszentelte.

Egy német uiságírókolléga keserves sirómai anno 1853-ból...

A gőzgép, az autók, a rádió és a repülőgép korszakának embere úgy látszik felédékény Pedig hogy nagyapáink korában tényleg valami igen nagy dolog lehetett egy rendszeren kövezett út, amelynek elkészültével négy nyelvű emlékbobeliszket állítottak, azt megértjük sokkal később keletű híradásokból is. Ugyanis annak a „tsinált utnak” nem volt továbbí fojytatása... A „Temesvarer Zeitung” 1853 március 1-i számában (a lap akkoriban még kétfejű sast viselt a homlokán) régi, is-

meretlen újságíró kolléga ekkép panaszkodik.
 „...Az állandóan járhatatlan utak miatt a világtól ugyszólván teljesen el vagyunk zárva. A közönséges levélpóstat, leszámítva innen Pesttel, semmiféle forgalom nincsen. A gyorskocsik csak Czeplédig képesek előrehatolni, tovább jutniok lehetetlenség. Február 14-e óta nem is érkezett ide egy sem, ezért a pénzküldemények és az utasforgalom megszűntek. Néhány utas, aki közben a szebeni gyorskocsival érkezett és Pestre igyekezett, nem mehetett tovább s az itteni postahivatal kénytelen volt a már Szebenben Pestig kifizetett taksát visszafizetni. Hogy a feneketlen utakról fogalmat adjunk, elegendő megemlítenünk, hogy a napi postajáratot Czeplédtől Szegedig négy ókor húzza, hogy csak valamelyest is előbbrejusson. Ó vasut, jöjjön el a te országod!”

S ilyen körülmények között tessék — egyebek között — lapot csinálni! A régi, immár ismeretlen kolléga ugyanis arról is panaszkodik lapjában, hogy a február 26-án esedékes bécsi posta (értsd: bécsi lapok) előző este oly későn „futottak” be, hogy abban a lapszámban már fel se lehetett használni azokat...

Begai hajóon megérkeznek az első mozdonyok: „Komárom”, „Austria”, „Hont” és „Pesti”!

Vasut...! A vasut után sóhajtozott még nyolcvannégy esztendővel ezelőtt a szerkesztő és vele együtt bizonytal mindenki. Az első kövezett, utra emlékeztető obeliszköt nem megszire húzódik el most a vasuti vonal is. Azon dübörög végig a Szimplom-expressz s azon siklik el minduntalan egy-egy motoros. Az első kövezett utat jelző „fehér kereszt” látta az első vonatot is: a közelében lévő pályatesten futott be ugyanis 1857 őszén az első timisoarai vonat — a Szeged—timisoarai vonalon. Új korszak nyílt a banati forgalomban. S amíg odáig jutottak, sokféle nehézséggel kellett megküzdeni. Így például, amikor a pályatestet építették, szükséges lett volna, hogy a vonal mindkét végén egyszerre induljon meg a munka. A már elkészített részekben vonaton szállíthatták az építési anyagokat. De hogyan juttassanak Timisoarára — mozdonyokat? Így történt azlan, hogy végül is hajókon szállították azokat ide. A Dunán s a Tiszán át a Begán érkeztek meg az első mozdonyok... a rossz szárazföldi utak miatt még alkatrészekre bontva is, ki tudja hol kerültek volna kátyuba. Megérkezett tehát, vizen, az első négy mozdony, amelyeknek akkor még nevük volt, mint a hajóknak: a Komárom, Austria, Hont és Pesti felirás díszített rajtuk. S az akkori kolléga nem mulasztotta el megjegyezni a lapjában: minő fatális dolog, hogy végre vannak mozdonyaink, de ezekhez szükséges most még töltést építeni és sineket kirakni, hogy mozog-hassanak is...

...és a mai utak rendbehozásáért is kiadna egy külön — obeliszk...

S azok az akkori mozdonyok! Milyen parányiak voltak a mai fogalmak szerint! Tán halálosan meg is ijedtek volna, ha annakidején mai kolosszus-kollégáik odarobogtak volna melléjük... Még fedett tetejük sem volt, amely védhette volna a mozdonyvezetőt az idő viszontagságaitól. A mai mozdonyvezetők még emlékeznek rá, hogy első elődjük állandóan fűszaggatásban szenvedtek. Teljesen „szabadon” álltak a mozdonyon és vadul vágta őket a szél és a vihar, de csendes időben is, a menetközben keletkezett légáram járta át őket. Sőt még későbbi időkben is gúnyolták a régi mozdonyvezetőket, hogy amikor az eső esett, bizonyára kifeszített esernyő alatt állottak a mozdonyon és úgy vezették a vonatot...

A kezdet-primitívsegit száguldó tempóban feljavitva, új korszakot nyitott a vasut a forgalomban. S az ember, aki a százéves obeliszköt rég elfeledte és jelentőségével nem törődve emléksoraik is kitorolte, bámulatosan felfejlesztett technikája idején egyszer csak újra visszalért az országutakra... Autók és autóbuszok... És bizony igaz, hogy aki egyik-másik mai utat képes volna kifogástalanná varázsolni, az ma is nagy dolgot alkotna itten. Az is megérdemelne legalább egy — külön obeliszköt...

 Olvassátok és ter'esszétek
 a Magyar Lapok-at!

Világpolitikai arcélek

STOJADINOVICS

Írta: CSISZÁR BÉLA

Jugoszláviának szomszédaiával való viszonyának mind jelentősebb mérvű javulása, az olasz magyar és bulgár viszonylatban tapasztalható légkör-enyhülés egyre jobban Dél-Szlávia fiatal kormányelnökére fordítja a nemzetközi közvélemény figyelmét. Ez az érdeklődés érthető. Stojadinovics Milán Uzonovics kudarcokkal teli kormányzása és Jettics sikertelen szerepjátszása után vette át a jugoszláv élet vezetését. Kormányelnöksége kezdetben nem sok jóval kecsegtetett. Még párthívei is, noha tisztában voltak egyéniségének erőteljességével, politikai képességével, szakértelmével és munkaszeretetével, abban a hiszemben éltek, hogy vállalkozása nem jár sikerrel s a régens-tanácsnak tovább kell keresnie azt az embert, aki alkalmas lesz a jugoszláv bel- és külpolitika égető problémáinak megoldására. Stojadinovics azonban jött és győzött. Sokat ért már eddig is — belpolitikai téren; a külpolitikában ugyancsak ügyeskezü és egészséges ösztönű államférfinak bizonyult.

Stojadinovics Milán, ahhoz képest, hogy Jugoszlávia felelős vezetője, egészen fiatal ember. Mindössze negyvennyolc esztendő. 1888-ban született a régi Szerbia egyik kis városában. Szülei gondos nevelésben részesítették, több iskoláját külföldön végezte. Egyetemi tanulmányait Párizsban, Londonban folytatta. Majd hosszabb külföldi tanulmányutakat tett. Hazatérve a pénzügyminisztérium szolgálatába lépett s gyorsan emelkedett felfelé. 1916-ban már miniszteri titkár, két évvel később pedig miniszteri tanácsos lett. Felettségi a komoly feladatok egész sorát bízták rá, amiket ő nagy szakértelemmel és tudással oldott meg. Elismert szaktekinélve volt a gazdaságpolitikai kérdéseknek, több ízben bízták meg ezirányú külföldi tárgyalások vezetésével. A világháború után kilépett a pénzügyminisztérium kötelékéből s elvállalta az angol—jugoszláv kereskedelmi társaság igazgatói tisztét. Nagy tudását és tapasztalatait a délszláv állam azonban nem sokáig nélkülözhetette. 1922-ben Pasic megbízta a pénzügyminisztérium vezetésével. Stojadinovics belép Pasic pártjába, a radikális pártba s hamarosan bizalmas embere lesz az agg miniszterelnöknek. 1926-ig marad pénzügyminiszter, azután újból átveszi régi munkaterületét és Zsifkovic kabinetjében már nem vállal tárcát. A diktatura bukása után főbizben megkínálják a miniszteri tárcával, ő azonban elhárítja magától, csak Jetticsnek sikerül 1934-ben rábeszélnie a kormányba való belépésre. Jettics sikertelen missziója után, 1935 júniusában Pál régensherceg merész gesztussal őt bizza meg a kormányalakítással, majd a külügyminisztérium vezetésével is.

Stojadinovics nehéz, hálátlan feladatra vállalkozik, amikor elfogadja a megbízást. Jugoszlávia belpolitikai helyzete megoldatlan kérdések kószá ezidőben, a külpolitikában javulás helyett fokozatos visszaesés áll be, a régi barátok bizalmatlansággal figyelik az ország külföldi akcióit, az új barátok s a barátá válható országok viszont, nem látva gyökeres és állandó fordulatot a délszláv külpolitikában, óvakodnak olyan politikát követni Jugoszlávia irányában, amely a kölcsönös érdekeknek vagy érdekeknek jobban megfelel volna, de hatékony biztosítékok és tanubizony-ságok hiányában egyoldalú vonzalomnak mutatkozott volna. Stojadinovicsnak le kellett bontania a diktatura nyomait, likvidálnia már halott, de ballasztként még egyre súlyos terhet jelentő maradványokat, megteremtienie az átmeneti kormányzási formát az elodázhatatlan újítások és változások előkészítésére és keresztülvitelére. Eltette kellett léptetnie a demokratikus kormányzást s egyúttal életképessé is tenni, de úgy, hogy balratolódás ne következ-hessék be. A külügyek terén még kényesebb feladatok vártak rá. Meg kellett erősíteni a német—jugoszláv orientáció vonalát, továbbépíteni és kifejleszteni a kapcsolatokat gazdasági és politikai téren egyaránt. Olaszország felé a baráti politika ugyancsak elsőrendű politikai szükségesség volt. Stojadinovics jól tudta, hogy országa érdekei ellen ténne, ha e ponton halgajna szövetségesi aggályaira és

tanácsaira. Jugoszláviának a szovjettel szemben követett évitzedes politikája is ezt a magatartást irták elő. A miniszterelnök azonkívül szívélyes viszonyt akart létesíteni a szomszédos államokkal is, amelyektől a háború vagy egyéb kérdések elválasztották országát. Munkaprogramnak hatalmas feladatok voltak ezek, megvalósításuk — csaknem lehetetlennek látszott a sajátos hazai körülmények között...

... Stojadinovics azonban nem az az ember volt, aki visszariadt volna a nehézségektől vagy éppen megkerülni igyekezett volna azokat. Kormányzásának első hónapjai már a nyugalom légkörét hozták Jugoszláviának. Koncepció, ügyes politikusként bizonyult, egyéni szeretetreméltósága, megnyerő modora lefegyverezte ellenfeleit. De jó adag erély is volt benne, amit ellenségei nem ismerhettek félre. Rövidesen sikerült szilárd, biztos kormányzópartra szer tennie a radikális unió megalkotásával. Belpolitikai gesztóinak leg-elseje volt tárgyalásokat indítani a különböző nemzetiségekkel, elsősorban a szlovénekkal és muzulmánokkal. Határozottan nagy siker volt, mikor sikerült megnyerni őket kormányába való belépésre. Megvalósította Pasic álmát ezzel, aki a három nemzetiséget egy táborban szeretete volna mindig látni. A horvátsággal tárgyalásai ugyan még nem vezettek máig sem eredményre, de az eltelt évek itt is nagy enyhülést, mi több: közeledést hoztak létre. Stojadinovics likvidálta gyorsan a diktatúra még fennmaradt intézkedéseit, a sajtó szabadabb lett, a gyűlekezési jogot kevésbé korlátozták s az ellenzék szervezkedése elé sem gördítettek már annyi akadályt, mint az előző rendszerek alatt. Ennek ellenére is Stojadinovics kormányának pozíciója hamar megerősödött. Tavaly a parlamentben a tisztikarválasztásnál még ugyan kisebbségben maradt, az idén azonban már nagy többséggel győzött. Az időszaki választásokon is a radikális unió jelöltjei győztek. A régi pártok egymásután öröklődnek fel a különböző választásokon. Nagy sikert ért el Stojadinovics a paraszadosságok kérdésének rendezésével is, ami 800 ezer parasztagadáság szanalását jelenti. Valószínű, hogy a legutóbbi közégi választásokon emiatt kapott a radikális párt listája 71 százalékos abszolút többséget a választóktól.

A külügyek terén Stojadinovics szintén jelentős eredményeket ért el. A német—jugoszláv vonalon a gazdasági kapcsolatok szívélyes baráti kapcsolatokká mélyültek. Olaszországgal — különösen mióta az abesszin háborúnak vége s a nyugati hatalmak egymásután ismerik el a hódítást — Jugoszlávia viszonya igen jó. Magyar—jugoszláv viszonylatban határozott megértés tapasztalható mindkét részről, amit Stojadinovics több politikai bölcsességről tanuskodó intézkedése, így elsősorban a jugoszláviai magyar kisebbséggel szembeni belátóbb politikája tett lehetővé. Kilátás van arra, hogy ez a nyugodt és szívélyes légkör még további fejleményeket tesz lehetővé. A Bulgáriával egészen frissen kötött barátsági szerződés Stojadinovicsnak, a külügyminiszternek vitathatatlanul legnagyobb eredménye. A jugoszláv-bulgár szerződés gyümölcsei még majd csak a jövőben lesznek igazán szembeszökőek. A fiatal, tetterős jugoszláv kormányfő megmutatta két és féleves működése alatt, hogy a béke és a megértés eszközeivel, az őszinteség és a baráti politika módszereivel többet el lehet érni, mint az ellenkezők alkalmazásával. Ez a nagy felismerés kétségkívül még további feladatok megoldására is képpes és nélkülözhetetlenül teszi őt Jugoszlávia politikai életében.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmélkedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvkereskedésünkönél

Üveghintóban — lázparipán

Írta: **takaji Oláh Béla**

Mindez pedig, ami ebben az írásban foglaltatik, sok keserves szenvedés tűzében kiedződött szabályszerűségek szerint történik vala.

Eesti szürkület idején megrohmozott a „rázóhideg”. Öreg kályhánkban vadul izott bár a nehéz pénzen kiharcolt zsarárnok, szvetteremre, nehéz kabátomra pokrócot is borított áldozatos asszonyi kéz ápolgató könyörülete. De én fáztam, dideregtem, kékültem-zöldültem reménytelenül... Vékony dongájú türelmemen halálos röst ütött a megkínzott ideg. Minden mindegy: Embersorsomról megfeledekzem. Annyit érzek senki, hogy magammal tehetetlen, hitvány senki vagyok... Nem kellemes érzés! Megaláz, porbaránt... Rossz lehet annak, aki sarkutazó.

Aszpirin, kinin, meleg tea, meleg szeretet... Ej, ez a furcsa komédia már a szívemet markólassza... Csakugyan: a szívem! Most veszem észre — dolgozik, mint az asztalos kemény rönkök elszánt gyalulásán. Homlokomon sűrű vérejtékrügyek fényesülnek. Ejnye, izzadok... Furcsa: az imént még ügyefogyottan dideregtem... Mi ez?

*

Fehér asszony s egy szép, magas ragyogón tiszta ember az ágyam mellett. Nem tudom, kik ők, — de ennyit még érzékelek:

— A baloldali tüdőszárny teljes gyulladásban. Jobbról néhány virulens gócot találtam... Nehéz eset...

— Van remény?

— Erről ne beszéljünk. Priznitz, orvosság, türelem...

Pontosan tudom, hogy ez nem igaz, én nem vagyok beteg. A tüdőgyulladás veszedelmét nekem csupán ijesztésül mutogatja ágybakönyvesítő halvgézetem. A vizes lepedőt bőszülten rántom le magamról. A „matrác-sír-ból dühösen kikécmeregnek:

— Nem kell nekem ez a kényszerzubbony... Kocsikázni akarok! Nem látjátok? Itt áll az „üveghintó” s négyes ütemben dobog patkós lábuk szilaj „lázparipáknak”...

Lágyan, ringón, kéjes szédülettel röpdül velem a mesebeli üveghintó. Körötte semerre hátár. Hegyeken, völgyeken, tengereken, országokon, világrészekeken megállás nélkül átrohanunk. Utlevélet senkisék kér tőlem. Mégcsak vízum se kell... Dehát mirevaló is volna? Hiszen nekem hatalom adatott toronymagasságba, felhőmagasságba, égi magasságba emelkednem. Külső erő nélkül... Csak akarom kell.

Valahonnan, kísérteties távolságok kódének titokzatosságából hangfoszlányok ütnek meg a fülemet.

Sírós asszonyi suttogás:

— Nagyvenegy, háromtized.

Ezt tisztán hallom. A választ is. Ez már komoly, megfontolt férfihang:

— A krízis! Ettől függ minden.

Majdnem zokogás:

— Vajjon kibírja?...

Majdnem kétértelműség:

— Talán!...

Am a bőszült lázparipák vad rohanása magával ragad. Nem hallok, nem látok, nem érzek többé semmit. Olyan jó, olyan boldogító ez a földöntúli személytelenülés. Ülök hintáján szélvész-rohanásnak s dúdolgatok egy furcsa kis dalocskát:

„Csend utcára süt a nap,
Rám harangoz már a pap”.

Lehet, hogy ezer éve tart már ez a féktelen száguldozás. De lehet az is, hogy csak percek teltek el indulásom óta... És most ismerős tájak képe bontakozik ki. No nézd! Ez itt a Basahalma, az amott a vén kollégium, a nagytemplom, meg sok régi ház... Hiszen ez Debrecen, az ősi pátria.

Most pipacos búzamezők, majd téres pusztaságok fölött röpdülünk... No lám! Ez meg a pusztaszer: a délibábos, napfényes Hortobágy. Itt a nagycsárda, odább a régi híd... Az üveghintó láthatatlan kocsisa erős kézzel a gyeplőszárba kap és a lázparipák előbb megtorpannak, majd prűszkölve megállnak.

*

Furcsa kis nomád kunyhó. Csikóstanya. Már alkonyat van. A „vasaló” előtt vendégmarasztón világot a parázs. A kislócán öregrendű férfiú tanyáztat. Nyomban megismerem. Ő az: idősb Csendes Sándor csikószámadó, az en jó öreg pusztai barátom.

— Adjon Isten, ami nincsen! — köszöntök rá illedelmesen.

Sándor gazda is nyomban ráismer:

— Vegye el, ami van! Ejnye, be derik dolog, hogy újfent megtisztelti a tekintetes úr ezt a mi nagy szegénységünket.

— Tiszta szívemből tettem. Vágyakoztam már a kend látására. Meg aztán igen jó fuvarosom is akadt, aki csakúgy repített ide a pusztá kebelére.

— E' mán derik dolog. Most oszt' el se ereszttem innét három nap, három focca. Birkatokánnyal etetem, „sestakeri”-vel itatom, „szűz dohánnyal” délektálok a tekintetes urat. Az a „fuhar” pedig csak hadd várakozzék. Se kocsis, se lú nem pusztul minálunk étlen-szomjan...

Letanyáztunk, csendesen beszélgetünk. De nekem feltűnik: Sándor gazda mintha nem a régi volna. Többet jön-megy a kelleténél. Sokszor elgondolkozik. Néha még nyögdecsel is. Szó nélkül nem állhatom. Rákérdezek tehát:

— Jó öregem! Nem beteg maga? Nincs valami bántódása?

— Ügön nagy bántódásom vagyok — adja fel a választ az öreg pusztafi.

— No, mi az? Könnyitsem kend a lelkem.

Idősb Csendes Sándor számadó csikós két-szer-háromszor jól megszívja a „makrát”, megigazítja a tüzet s aztán beszélni kezd, illetén képpen:

— Hát uram, mán a' csak úgy esik, hogy az ember lassan-lassan kivivül.

— Biz' igaz az, Sándor gazda, Naprúl-napra tágulunk a nyélről.

— Így esett osztán énvélem is. Merthogy mán jócskán „hetvenkedek”. A karikás-ostorom nyelivel a nyócvanat is csak-csak elírem.

— Isten éltesse gazduramat még sok számos évekig.

— Hasonlatosképpen kívánom tekintetes uramócsémnek is. De oszt', hogy szavamát né felejcsém, számadóválasztás vala itt a napokba'. Isten Üzent felsége, meg a papom se vegye bűnömül, ügön nagy erősségeket érezek én még magamba. Így oszt' szeretnék visszamaradni. Higgye el, tekintetes uram, szegény kenyir ámbátor, de jó kenyir, biztonságos kenyir a számadó gazdád.

— Igaza van, öregem.

— Meg osztán kiváltképpen megszoktam ötven esztendőmnek alatta eztet a pusztaszerbéli állapotot. A hortobágyi kühid kilenc lyukának kilenc gombja vagyok. En vónék az egyik. Ha pedigtelen leszakítják a gombot, hova-tovább elgurul, elkallódik vagy a semmibe vész...

— Ez bizony nincs másképpen.

— Hát'szen én tudom aztat, hogy az én lelkem jobbik fele, rígdóta síri álmát szendergő Örzse párom vár rám a hajdúháduvardi temetőbe', meg oszt' puha ágyat is aljazott mán én elgyötört öreg testem örökkéig tartó, csendes nyugodalmára. Azonba' még nimely dögöm vón' itt, ez bűnös világba' is...

— Persze, persze! Hiszen mindezt nyilván tudják a legelgető nemzetes urak is?!

— Tudni tuggyák, de fíltik a drága jószágot. Fiatalabbat keresnek, aki éberebb, vigyázatosabb.

— Így aztán kend kimaradt?

— Még ippen nem, de csak a' lesz a víge.

— Ej, nem kell ilyen sötéten látni. Gazduram becsületes, igaz ember. Mindenki tiszteli, szereti magát.

— Igaz, igaz! De teccik tudni, az a régula, hogy az öreg kutyát agyon verik, az öreg szögát elkergetik.

Az öreg pásztor belenéz a végtelenségbe s jószág, megnyugvás, becsületesség fénye ragyog le gondredős ábrázatáról.

— Tekéntetes ócsémuram sincsen ám valami jó állapotba'! — fordítja rám a szót az öreg pusztafi.

Szintelen fahangon adom a választ:

— Magam is készülődöm, szedelőzködöm... Alighanem „beadom az ipart”. Több írásom talán már nem is lesz sem erről a gyönyörűséges pusztaságról, sem pedig kendről, meg a társairól.

— Baj esett tán ott bent az ujságnál?

— No, baj éppen nem. Csak én magam szomorodtam meg egy kicsit.

Sándor gazdát eddig a nyugalom megtestesülésének tartottam. De most nem ismerem

Órák hosszát sirt idegzsába miatt

Olyan rettenetes fájdalmak voltak, hogy járnál sem tudott

Ez a hölgy annyit szenvedett, hogy már megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy egész életére nyomorék marad. Amikor elhatározta, hogy Kruschen sóval tesz kísérletet, állapota a lehető legrosszabb volt. Most már elmúlt a veszedelem, életét meghosszabbította. Olvassa, mit ír:

„Ezelőtt 5 évvel anyám egy szegény nyomorék volt a reuma miatt. Volt idő, amikor olyan rossz állapotban volt, hogy mozogni sem tudott. Nem akart gyógyszert szedni, mert elvesztette minden bizalmát. Mégis rábeszéltem, hogy szedjen Kruschen só-t. Azóta naponta szed Kruschen só-t és nem hagyta abba semmiért a világon. Most már újra foglalkozik a háztartási munkákkal, és éppen olyan jól tud járni, mint betegsége előtt. Anyám már megszokta a gondolatot, hogy nyomorék marad egész életére és most megmenekült: Kruschen meghosszabbította életét”.

— C. B.

A reumatikus fájdalmakat a húgysav kristályok okozzák, amelyek túlságosan nagy mennyiségben vannak a testben. A Kruschen só két alkatrészének meg van az a tulajdonsága, hogy feloldja a húgysav-kristályokat. E sók egyéb alkatrészei segítik a szervezetet, hogy a feloldott kristályokat a természetes úton eltávolítsa.

A Kruschen só az ország minden gyógyszer-tárában és drogériájában kapható. Nagy üveg 95 lei, kis üveg 60 lei.

rá. Jön-megy, hümmög, nagyokat köhint, még köpni is elfelejt. Végül bekövetkezik a kiskunyhóba. Kezében testes vászonzacskó.

— Tekéntetes ócsémuram! — mondja sügárzó képpel. — Ezt én magának adom, ha meg nem sértem. Nyócszáz pengő vagyok benne. Használja egísséggel. Ha jobban megy sora, majd visszafizeti. De aztat a kis „lopingálást” tessék helyreigazítani... Ott az ujság környékibe'.

Harsányan felkacagok. Örülök a nomád lélek naiv hűségének, de a becsület is parancsol. Valami magamat gúnyoló kesernyűséggel mondom:

— Téved, jó öregem! Nem én loptam, tőlem lopta ei az idő a szép ifjúságot... Tudja: letágulunk.

— Letágulunk...

— Emlékszik még kend a Nyalkára?

— Legtakarosabb, bírós lova vótt a mátai ngyesnek.

— Mégis kimustráita a ménesmester úr. Pedig kár volt érte.

— Elvinült az is.

— Mink is azonképpen vagyunk.

— Hát azír' csak tarcsuk magunkat.

— En bizony tartom!

— Nemkülönben én is.

A „máta biztos” könnyű kocsiba fogott négyese suhan el az úton.

— Uj ember! — mondja Sándor gazda csendesen.

— Jóravaló?

— Nem szeretem.

— Miért?

— Engem mindig „kigyelmed”-nek szólít. Pedig hát „kend” vagyok én, tekéntetes uram. Minek csúfolódik vélem a biztos úr?

Felnyitom a szememet. Milyen érdekes: otthon vagyok. Ez a kisirt szemű asszony a feleségem. Ez a komoly arcú, szépszál legény a kereszt-fiam: hűséges orvosom.

— Megjöttél, édes bátyám! — mondja. — Pedig messze jártál! Csillagokhoz közel.

Az asszonyom:

— Megjöttél, jóuram... A Jóisten nekem visszahozott.

Leszálok az üveghintóból. Itthon vagyok. Boldog vagyok. Ember vagyok.

Es odakünn süt a bágyadt fényű téli nap.

Megjelent!

Sarka Lajos:

Hirek a rózsafáról

cimű verskötelete.

Ára 30 lei és portó.

Megrendelhető: könyvosztályunknál

KERESZTREJTVÉNY

4. (247.) szám.

Beküldte: **Zakariás I. István**

1	a	2	b	3	i	4	g	5	u	6	t	7	e	8	a	9	r	10	11	12	13	14	15	16	o											
17	r	a	d	e	t					18	n	a	d	e	a	e					19	a	m	j	a											
				20	a	k	ó			21	m	ü	n	i	r	m	ü	s		22	t	e	r		ü											
23	m	i								24	n	i	a	p	a				25	m	a	g	o	t	t											
										27	h	i	s	p	a	n	i	a		28	a	v	c	r	e	s	e									
30	t	31	t	i	m					32	p	o	c	e	t				33	m	a	b		34	e	n	d	e								
36	o	t	t	i	s					37	s	a	r						38	e	m			40	h	o	39	g	o	l						
42	l	e	l	n	e	k				43	e	r	b	e	r				44					45												
46	a	t	e	d	s					47	k	i	e	t	e	t			48					49	t	d	a	m								
50	s	a	r	u	b					51	w	r	ó	s	d	n	a		52					53	a	j	r	d								
56	z									54	p	o	r	e					55	r	ó															
56	57	58								59	i	n	t	e	g	r	i	t	ó		60	r	i	61	i											
62	n	o	m	i	s														65	i	n	d	ü	s												
64	l	n	s							65	a	n	g	e	b	o	t	ó		67	e	m		68			69	e	m	i						
										70	a	r	i	a					71	a	m	ü	n		a											
72	73	74								75	k	o	l	b	o	r	n	a	t	n	ü		78	i	h	79	a									
80	d	m	o	d						81									82	i	m	a	n	e	k		85	a	g	a	d	a				
84	l	i	b	i	d					85									86	a	l	t	a	r		87	s	e	l	e	f					
88	a	e	i	e	s	i				89									90	s	t			91	n	a	s	a	r	ü						
92	k	a	n	e						93	l	e	c	e					94					95	e	r	c									
										97	i	s	t	e	n	s	e		99	g	e	d	e	l	101	m	e	t								
102	i									103	e	n	e	o	k				104	s	m	y	a	r		105	n	e								
										106	n	d	a	s	w	e		107	x	e	d	c	l	m	e		108									
109	110	n	o	k	a					111	s	a	r	ó	k	k	ó		112	a	i	s		113	z	a										

Beküldendő: Vízsz. 1., 20. + 106., 27., 97. Függ. 1., 27., 28., 29.

Beküldési határidő: január 27.

Vízszintes sorok:

1 Még ki sem hevertük a jelen század nagy világeseményét, már is újból kísért, annak újabb veszedelme. (Nyílirány.) 17 Német iparos ezerszáma. 18 Nagy városunk + e. 19 Európa legforgalmasabb nemzetközi folyója (fordítva). 20 va.) 83 Vissza: Porciója. 84 Híres moziszínész nő letbe ejti. 23 Személynévmas. 24 Vissza: Halbalzám. 25 Fohászzkodásnál a Teremtő megszólítása egyes nyelven. 26 Kötőszó. 27 A vízsz. 20. első áldozatának súlyos következménye. 30 Két azonos mássalhangzó + mutató szó. 32 Amerika: költő. 33 Sem ez, sem az. 34 Magyarul: Vége. 36 Itt is víz... viz. 38 Gázló madár. 40 Séta helyett szebb sportot üz. 42 Találnak. 43 Magyar zeneszerző és zongoraművész. 45 Német löhère tagadószóval. 46 Névelővel háztartási készlet. 47 Kegyelt idegen szóval, névelővel. 49 Vissza I-vel: háttartalanul szerette. 50 O-val: gazdasági szerzettség, érintetlenség, ez a mi Európának nagy gondot ad. 60 IV. 62 Vissza: Szent Péter neve. 63 Ázsiái folyó, az arab tengerbe ömlik. 64 Leánynev. 65 Velezületett németül. 69 Julius Cézár térde. 70 Idegen dal. 71 Tartomány Marfzsuria mellett. 72 Vissza: Történes. 75 Enekmelódia színezeése és círázása (olasz nyelven). 78 Értékes eszköz a tűzifa. 80 ...gyűlés a Habsburgok detronizálása. 82 Finom lyukacs nélküli téglá (fordítva.) 83 Vissza: Porciója. 84 Híres maziszinész nő keresztneve. 86 Német templom dísz. 87 Vissza: Egyenlően részese. 88 Vissza: Ujszülött kedves háziállat. 90 Idegen világtáj. 91 Ékezet nélkül: Menyasszony cipő. 92 Fonetikus betű + tagadó szó. 93 Angol irodalmi történet. 95 Kérés közep. 96 Szép városunk 97 Ezt kérjük a függ. 1.

és a függ. 27-re. 102 Ugyanaz, mint a vízsz. 23. 103 Vissza: országos képviselő (latin ó-vel). 104 Kis Nyárád részlete. 105 Görög betű. 109 Nagypapa kedvence. 111 A házak szegleténél levő kerék vettető. 112 Vissza: Világrész (ékezet felesleges.)

Függőleges sorok:

1 Bizonyosra vesszük, hogy a vízsz. 20. ellen sorompóba lépők a koros nyavalyának vírusait egyszer és mindenkorra ártalmatlanná teszik. 2 Idegen névelő. 3 Zeus nevelkedési helye. 4. I. Germanium vegyjele. II. Büntetés, gonosztevő, idegen szóval. 5 Vissza magyar folyó + a vadász teszi népiesen. 6 I. Elettlen, II. Idegen arany. 7: 3 betű Serum, a másik 3 betű Anemia részlete. 8. ...Jenő dr. szociológus, ügyvéd. 9 Vissza: leánynev. 10 Tűzhányó. 11 I. Magyarul: Már, II. Kísértet. 12 Magasból szökdécsel. 13 Férj, idegen szóval. 14 Vissza: leányos házaknál... mindenki otthonosan és kellemesen érzi magát + H. 15 Jár keverve. 21 Földrajzok. 22 Vissza: Piszkos. 27 A vízsz. 20 Hydrájának leendő Heraklese. 28 Ezek nélkül nem lesz Európának nyugalma. 29 Azana spanyol vörös elnök, kormánya nevében is kérte Muszka orvosát, hagyjon fel az őket csak napról-napra élető injekciókkal, hiszen Francoval szemben életük már ugy sincs és az ő és kormánya részére... 31 Vissza: A cselekedet. 35 A zivatar és termékenység germán istene. 37 Esperanto számnév. 38 Dara. 39 Összetételekben: Tul. után. 41 Vladimir részlete. 43 E + Amilyen kicsiny ép oly nagy a vízsz. 20. elleni gyűlölete. 44 Jókai: Mór regényhőse. 47 Ékezettel: Bibliái férfinév. 48 Ellát. 51 Szülő becézve. 52 Ako keverve. 57 Ékezettel: Rag. 58 Zenei hang. 60 Ruházathoz tartozik. 61 Ifj. idegen nyelven. 65 Angyal rang. 66 Toni keverve. 67 Kazuárok. 68 Csak idegen szóval. 73 Latin kötőszó közé van helyezve a római jognak törvénykönyve (e = a). 76

Duló. 77 A gazda nyáron. 78 I. Vissza: az új csizma... hogy adós fizess. II. Francia kenyérbél. 79 Ékezettel: A fény, viláosság. 81 Névem végződése. 83 Idegen helyeslés. 85 Vissza: Ritka leánynev. 87 Akarat ereje. 89 E-vel: Református püspök, Nagy Károly elődje. 91 A közbiztonság óra Névelővel. 94 Vissza: Téli üdülőhely Svájcban + E. 95 Vissza: díszes énekkála hang. 98 Adat-e? keverve. 99 E + ...Alfréd, német drámai kritikus és esztetikus. 100 Kevért vizek. 101 Vissza: Jós, aki a zsidókat átok helyett megáldotta. 106 Jövendőmondó. 107 Neki franciául, fonetikusán. 108 Est. 110 Mutató szó. 113 Németül hoz.

2. sz. január 10-én közzét kerestretjtvényünk helyes megfejtése:

1. vízszintes sor és nyílirány: Rom lesz Európa, ha megengedjük, hogy minket Moszkvából vezessenek. 1. függőleges: R. Gy. Ész az ember égi része, s a többi csak földsalak. 27. vízszintes és nyílirány: Hiszünk a németek s olaszok erejében.

A 2. sz. rejtvényünket helyesen megfejtették: Páll V. Géza, Páll Béla, Simon Mária, Simon Zoltán, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judit, Misztrik Kató, Dombrády Ferenc, Baumgarten István, Szabó Illés, Fekete Béla, Zonda Magda, Józsa Blanka.

A jutalomkönyvet Páll V. Géza nyerte meg, Elküldöttük.

Apcáhidetések

Adás-vétel

Eladó
magánházak, bérházak, 32, 40, 110 holdas birtokok. Popovics iroda, Oradea, Vlahuța 6.

Paplan gyapjút,
paplan vattát különként nagyon olcsón vásárolhat. „Gloria“ paplanáruház, Saspassage.

Régi ezüst pénz-
gyűjtemény eladó. Parochia Rom. Catolica, Ineu, jud. Arad.

Ritka alkalom:
4 szoba, fürdőszobás ház vételére Oradeán. Orvosi rendelőnek kitűnő. Nagy környék orvos nélkül. Nagy kertes, jó épület. Haus Gierling, Sighisoare, Unirii 25.

Eladó
cca egy és félholdas prima gyümölcsös és kertészet, kitűnő karban, kétszobás, fürdőszobás, parkettás urilakással, villamos megállótól 10 percre, vasutállomáshoz két percre. Atadható azonnal. Cim a kiadóban.

Hibátlan
keleti perzsa szőnyeg eladó. Hegedüs Ottó, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand No. 1.

Meleg paplanokat
finom selyem szálú gyapjuból készitünk. „Gloria“ paplanáruház Sas-passage.

Oktatás

Német- és francia nyelvtanítás
valamint magyar- és német gyorsírás. Megfelelő számú jelentkező esetén külön kereskedelmi szaktanfolyam, könyvvitel, levelezés, gépirás, stb. felöléléssel **Stepunek** tanárnál Oradea, Str. Andrei Muresan 10. sz.

Láposy Erzsébet zenetanár
tanít hegedűt, zongorát, zeneelméletet. Str. Simeon Stefan 20. sz. Oradea.

Lakás

Keresünk
egy kitűnő megjelenésű, keresztény, németül tudó urat, aki gazdasági és műszaki ügyek elintézésére alkalmas. — Ajánlatok curriculum vitaevel „Külföldre“ jelíggel a kiadóba.

Kiadók
központban egy, kettő és háromszobás lakások. Dr. Bozsodi, Oradea, Str. Pavel.

Kétszobás
udvari lakás melléki helyiségekkel kiadó, Oradea, Str. Moldova 38.

Butorozott
parkettes szoba, zongora, fürdőszoba, használatlalt magános urinó vagy tisztviselőnek kiadó. Oradea, Str. Aurél Vlaicu 33.

Hülánféle

Paplan
áthuzások hozott anyagból is 24 órán belül elkészülnek, legolcsóbb árért „Gloria“ paplanáruház, Oradea, Saspassage.

Figyelem!
Preciz óra javítások Tarján szaküzletében, Használt órákat veszek. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 8. szám.

Keresek
kisebb (50-100 hold) földbérletet tanyával. Címét a kiadóhivatalba „Garancia“ jelíggére kérek.

Ha elegáns,
tartós és szép cipőt akar venni, úgy keresse fel az „Apolló“ cipőszalont. Oradea, Bulev. Reg. Ferd. 12. Apolló-palota.

MAGAS
árért veszek aranyat, csüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, **HERBST** ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.